

MAGYAR L

Nagys Ramaszetter Róbert úrnak
HUNGARIA Díszter 1—2. BUDAPEST

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GÉZA**
Törvényeséki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyáriás Elemér**

Hagyományos fénnel ünnepelte az ország május 10-ikét

Bucurestiből jelentik: A május 10-iki ünnepség és a katonai parádé a hagyományos külsőségek között folyt le. Cotroceniben közel egy kilométer hosszú acél-tribün építettek, mely tetszés szerint, bármikor lebontható és újból felépíthető. A gyönyörűen feldíszített tribünökön előkelő közönség nézte végig a katonai dísz-szemlét. Megejelent a diplomáciai testület valamennyi tagja is. Őfelsége II. Károly király és Mihály nagyvajda megerkezése után megkezdődött a felvonulás, melyen kétezer tiszt, tízezer katonai tag vett részt. Kétszázötven ágyú és kétszáz tank vonult fel. A dísz-szemle alatt száz repülőgép keringett Cotroceni felett. A felvonulás után Őfelsége a mikrofon elé lépett és a következőket mondotta:

— Köszönet a szép parádéért, mindenkinek egészséget kívánok, fiúk!

Hatalmas éljen követte a király, majd az uralkodó, Mihály nagyvajda társaságában autóra szállt és a palotába hajtott. Amerre a királyi autó elhaladt, a főváros közönsége lelkesen ünnepelte Őfelségét.

Bucurestiből jelentik: A külföldi követségek és konzulátusok nagy fénnel ünnepelték meg a május 10-iki nemzeti ünnepségeket. A párizsi, londoni, berlini és római követségek ünnepségén az illető kormányok is képviseltették magukat. Belgrádban, Athénben és Ankarában is fényes ünnepség volt a román követségeken. A román diplomáciai kar fogadta az üdvözléseket.

Hűség-táviratok az uralkodóhoz és a miniszterelnökhöz

Nagyvárad. Saját tud. A mostani május 10-iki ünnepség a nap történelmi jelentőségén túlmenően Románia határainak egysége és sértetlensége kihangsúlyozásának jegyében telt el. Ennek a szellemnek megfelelően az ünnepelő közönség nevében a helyi hatóságok táviratot küldtek II. Károly királynak és Călinescu Armand miniszterelnöknek.

Az Őfelségéhez intézett távirat szövege a következő:

„Őfelsége II. Károly király, Bucuresti.

A nemzeti egységünk szimbóluma, május 10. napjának magasztosságában, Biharmegye és Nagyvárad város lakossága első gondolatát osztatlan egységgel fordítja a román nemzet sorsának nagy és bölcs irányítójához. Leteszik az ő mély szeretetét és rendíthetetlen hűségüket a trón lépcsőire, kívánva Felsegednek hosszú és dicsőséges uralkodást az ország és a nemzet javára. Biztosítjuk Felsegedet, hogy az országnak ebben a részében minden román lehelet a Felseged dicsőséges elődei által meghódított és hőseink vérével megszentelt örökségnek lebonthatatlan, ellenálló és védőfalat fog alkotni.”

A táviratot aláírták az ortodox és a gr. kat. püspökök, a prefektus, a polgármester, a római katolikus és református püspökségek képviselői, a két zsidó hitközség vezetői az összes hatóságok és a kulturális egyesületek vezetői és más előkelőségei.

A miniszterelnökhöz címzett távirat az alábbiakat tartalmazza.

„Armand Călinescu miniszterelnök urnak, Bucuresti.

Nemzeti egységünk szimbóluma, május 10. napjának magasztosságában, Biharmegye és Nagyvárad városának lakossága osztatlanul fej-

A jugoszláv kormányzóherceget ünneplik Rómában

Az olasz uralkodópár díszlakomája a jugoszláv vendégek tiszteletére. Kölcsönös pohárköszöntők a két szomszéd-ország barátságáról

Rómából jelentik: Pál jugoszláv kormányzó herceg és felesége, Olga hercegnő Cincár-Markovics külügyminiszter kíséretében szerdán reggel 9 óra 45 perckor megérkezett a római Termini-pályaudvarra. Fogadtatásukra megjelent az olasz uralkodópár, Mussolini, Ciano és a kormány minden tagja s az olasz hadsereg vezetősége. A közönség óriási tömegben vonult ki és nagy lelkesedéssel ünnepelte az érkező vendégeket.

A kormányzó hercegi-pár elszállásolása az olasz királyi palotában, a Kvirinálban történt. Délután 11 órakor Mussolini és Ciano jelentkezett a Kvirinálban, hogy a kormányzó hercegnél tisztelegő látogatást tegyen. Délben Róma kormányzója a Capitoliumban adott díszlakomát a jugoszláv kormányzó herceg és felesége tiszteletére. A díszlakomán résztvett az olasz uralkodópár is.

Pál herceg déli 12 órakor a Palazzo Venetiában visszaadta Mussolininek és Ciano-nak az ő délelőtti látogatásukat. Ez alkalommal 40 percig tartó tanácskozás folyt le a kormányzó herceg és Mussolini között. Együtt megállapították további megbeszélések sorrendjét és időbeosztását.

Díszlakoma a királyi palotában

Rómából jelentik: Este 9 órától kezdődően az olasz királyi pár adott díszlakomát a Kvirinálban a jugoszláv kormányzó herceg és neje tiszteletére. A díszlakoma alkalmával a vendéglátó uralkodó és a jugoszláv kormányzóherceg között meleghangú pohárköszöntőzés történt. Az olasz király és császár a következőket mondotta:

Királyi Fenséget! A legőszintébb örömmel köszönjük önt, mint kedves vendéget Rómában, mely szívből jövő rokonszenvvel üdvözli önt, mert boldog, hogy kifejezésre juttathatja az olasz nemzet baráti érzelmeit az ön személye és országa iránt. Azok a kötelek, amelyek Jugoszláviát és Olaszországot összefűzik, erősen élnek nemzetünk szívében,

zi elismerését az ország kormányának azért az óriási munkáért, amit az ország társadalmi és gazdasági rendjéért, de különösképpen a népek közötti béke fenntartásáért és határaink megvédéséért kifejtett. Egyben biztosítja a kormányt, hogy itt az ország nyugati határán egy lebonthatatlan falat alkot és visszavernek minden támadást, amely a mi őseink és hőseinknek vérével és vérével megszentelt drága örökségünk ellen irányulna.”

A táviratot ugyanazok írták alá, mint az Őfelségét.

Szintén az ünnepnap alkalmából a megyei tisztviselők elhatározták, hogy két napi fizetésüket felajánlják hadfelszerelési célokra.

amelyeket a közös érdekek és az egyetértés szilárd akarata köt össze és amelyek a belgrádi egyezményben a barátság és a békés együttműködés alapjait vetették meg. Jugoszlávia és Olaszország, melyeknek mindenképp az a közös szándék tölti el, hogy megvédjék a népek együttéléséhez nélkülözhetetlen rendet és szilárdságot, nemcsak népeik jólétéről gondoskodnak, hanem fenntartják és kimélyítik kapcsolataikat a szomszédos és baráti államokkal is és ezzel hozzájárulnak Európa békéjéhez és nyugalmához.

Pál kormányzóherceg válaszában többek között a következőket mondotta:

— Abban a rokonszenvenben, amellyel Felseged elárasztott, királyunk, valamint Jugoszlávia népe iránti őszinte barátságának jelét látom. A szükségességnek azok a nyílt és őszinte megnyilvánulásai, amelyeket már az olasz államférfiakkal, elsősorban Mussolinivel való első találkozásomkor is tapasztaltam, különös meglepéssel töltöttek el. A rokonszenvnek és megértésnek ezek a kölcsönös érzelmei a legjobb zálogai a belgrádi egyezmény szilárdságának, amely egyezmény megpecsételte a barátságot Jugoszlávia és Olaszország között. Kormányaink, melyeknek őszinte és barátságos együttműködése ezen az egyezményen épül fel, a rend és megszilárdítás eszméjétől vannak áthatva. E tevékenységünkben mindig szem előtt tartottuk a baráti és szomszéd államokkal való jóviszony elmélyítését és az európai béke és nyugalom fenntartását.

Három óra hosszáig tartó megbeszélés Pál herceg és Mussolini között

Rómából jelentik: Pál jugoszláv kormányzóherceg szerdán délután háromórás megbeszélést folytatott Mussolinivel.

Olasz politikai körökben a kormányzóherceg római látogatását a velencei tanácskozások folytatásának tekintik. A római tárgyalások jelentőségét azonban még jobban kiemeli az a

tény,
főbb

A cikkekben foglalkozunk Olga hercegnő római látogatásával. Megállapítják, hogy Pál herceg útja azért is nagyjelentőségű, mert az 1937-ben megkötött olasz-jugoszláv szerződés óta a két adriai szomszéd között jó baráti viszony alakult ki. Ezt a tényt a jugoszláv külügyminiszter legutóbbi velencei látogatása a legjobban kifejezésre juttatta. A két ország, melynek élén rokon uralkodócsalád áll, a jövőben is folytatni kívánja a zavartalan baráti

kapcsolatok kiépítését és ezzel nem csak a két nép javát, hanem az általános békét is szolgálja.

Csütörtökön Constantinescu román pénzügyminiszter is tájékoztató látogatásra Rómába érkezett

Rómából jelentik: Mitita Constantinescu pénzügyminiszter csütörtökön Rómába érkezett hivatalos látogatásra. Látogatása elsősorban tájékoztató jellegű, de nem lehetetlen, hogy olyan tárgyalások is lesznek, amelyek az olasz-román árucserforgalom további fejlődését célozzák.

Franco tábornagy látogatásra megy Berlinbe

Genfből hazaszállítják a spanyol műkincseket. — Uj magyar követek Spanyolországban és Portugáliában

Berlinből jelentik: A német birodalmi fővárosban az a hír terjedt el, hogy Franco tábornagy június folyamán látogatásra érkezik Berlinbe.

Genfből jelentik: Szerdán indult el Genfből egy tíz kocsiból álló vasuti szerelvény, amellyel a spanyol vörösek által Genfbe szállított műkincseket vitték vissza Spanyolországba.

Budapestről jelentik: Horthy kormányzó dr Vitéz Andorka Rezső tábornokot elsőosztályú követi tanácsossá nevezte ki és a rendkívüli követi és meghatalmazott miniszteri cím és jelleg adományozásával a spanyolországi magyar követéség vezetésével megbízta. Az újonnan szervezett liszaboni magyar követéség élére Wodianer András elsőosztályú követéségi tanácsost nevezte ki a kormányzó.

Potemkin szovjet-népbiztos Varsóban másfélórás megbeszélést folytatott Beck külügyminiszterrel

A litván hadsereg főparancsnokának látogatása a lengyel fővárosban

Varsóból jelentik: Potemkin, a Szovjet helyettes külügyi népbiztosa Moszkva felé utazva Varsóban megszakította útját és felkereste Beck lengyel külügyminisztert. Potemkin előzőleg telefonon hosszabb megbeszélést folytatott a moszkvai külügyi népbiztossággal. A lengyel külügyminiszter és Potemkin tanácskozása másfélórás tartott. A megbeszélés után Potemkin azonnal tovább utazott Moszkvába.

A pályaudvaron az újságírók kérdést intéztek a külügyi népbiztoshoz a megbeszélés tárgyát illetően, Potemkin azonban minden felvilágosítást megtagadott.

Varsóból jelentik: A lengyel fővárosban tartózkodó Rastikis tábornagy, a litván hadsereg főparancsnoka, nyilatkozott a sajtó képviselőinek. Hangoztatta, hogy a lengyel államférfiakkal és a hadsereg vezetőivel folytatott megbeszélései során lengyel részről Litvánia iránti rokonszenvet állapított meg. Litvánia jelenlegi helyzeténél fogva kénytelen a semlegesség politikáját űzni, de, bár szigorúan ragaszkodik semlegességéhez, kész arra is, hogy szükség esetén fegyverrel is visszaverjen minden támadást, mely az ország függetlenségét veszélyeztetné.

A továbbiakban a litván hadsereg főparancsnok örömmel állapította meg, hogy Litvánia politikája lengyel részről a legnagyobb megértéssel találkozhat. Csakis a bizalom légkö-

reben lehet rendezni minden olyan kérdést, melynek megoldása más körülmények között lehetetlen volna. Litvánia Lengyelországgal a legjobb barátságban kíván élni.

Rastikis szerdán résztvett Beck külügyminiszter teján, majd éjfélkor elutazott az egyik lengyel ipari vidék meglátogatására. A litván hadsereg főparancsnok lengyelországi programja ezzel véget ért.

Major Ferenc építész halála

Nagyvárad. Saját tud. Szerdán reggel Hasdeu-utcai lakásán hosszas szenvedés után, 61 éves korában elhunyt a régi iparostársadalom egyik ismert és becsült alakja, Major Ferenc építész. Major Ferenc típusa volt a tősgyökeres nagyváradi magyar polgárnak, akinek többévtizedes, fardhatatlan munkássága emléket a város több középülete és sok magánépülete őrzi meg. Annak idején Budapesten végezte az építészeti iskolát és oklevelének elnyerése után szülővárosában telepedett le. Itt maradt az uralomváltás utáni időkben is és az iparostársadalom egyik önzetlen, odaadó vezetőjévé vált. Hosszu éveken keresztül küzdött egyháza érdekeiért, mint a református egyház presbitere és a Magyar Pártnak megszűnésig kiartó tagja és közgyűlési képviselője volt. Miután 1936-ban az új ipartörvénnyel megszüntették az Ipartestületeket, Major Ferenc az elsők sorában volt, akik az iparostársadalom összetartásának érdekében újjászervezték és kifejlesztették és Építőiparosok Szövetségét.

Halálát felesége szűl. Széles Erzsébet, Hecumista fia, ifj. Major Ferenc és a Széles, Magyarai, Béres családok gyászolják. De ennek a tevékeny életű férfinak a halála nagy vesztesége a református egyháznak, az iparostársadalomnak és az egész magyar társadalomnak. Temetése csütörtökön délután 6 órakor ment végbe a Rulikovszky-temető kápolnájában. A gyászszertartást Sulyok István, a királyhágómelléki református egyházkerület püspöke vezette papi segédlettel. A temetésen testületileg jelent meg az Építészipari Szövetség és ott láttuk a gyászolók tömegében a város magyar társadalmának számos vezetőtagját is.

Hétfőn kezdik meg Nagyváradon a nyugdíjkönyvecskék számfelvetését

Nagyvárad. Saját tud. A Pénzügyigazgatóság nyugdíjosztályának főnöke lapunk útján közli a nyugdíjasokkal, hogy a nyugdíjkönyvecskék számfelvetését hétfőn, május 15-én kezdik meg. Minden nyugdíjasnak legkésőbb szerdán déli 12 óráig be kell adnia nyugdíjkönyvét, hogy május havi nyugdíját idejében megkapja.

Megdöböntő bányaszerencsétlenség Nagybányán

Két bányászt szétépett az idő előtt felrobbant dinamitpatron

Nagybánya. Saját tud. Megdöböntő bányász-szerencsétlenség történt a Concordia vállalat tulajdonát képező Laposbánya Costin féle tárnájában. Az aranybánya három munkása, Kotec Pál, Vancsa László és Rác János a tárna mélyén dinamitpatronokat helyeztek el, hogy robbantással fejtsek ki az aranyércet. Az utasítás szerint 16 patronot kellett elhelyezniük és meggyújtaniok, már 15 patronnak befutott a sziklába a helyet és pontosan kiszámított munkarend szerint az első patronot már meg is gyújtották, közben gyorsan el akarták helyezni még az utolsó patronot. Munkájukat azonban nem tudták befejezni, mert egyszerre hatalmas robbanás rázta meg az egész bányát és a robbanás ereje Rác Jánost, aki közelebb állt a kijárhoz kivetette a tárnából, míg két társát a többmázsás súlyú szikladarabok betemettek. Késő este megkezdtek a mentési munkálatokat, de a két betemetett munkásnak Vancsa Lászlónak és Kotec Pálnak csak csütörtökön reggel bukkantak rá a borzalmasan összeroncsolt holttestére. Rác Jánost kisebb sérülésekkel a nagybányai kórházban ápolják. Az életbenmaradt bányász elbeszélése szerint a szerencsétlenséget az idézte elő, hogy az egyik patron, valószínűleg rövid gyújtósínorja miatt időelőtt robbant föl. Vizsgálat indult abban az irányban, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

Székelyhidi orvos érdekes pöre

Nagyvárad. Saját tud. A törvényszék első szekciójának tanácsa csütörtökön délelőtt tárgyalta Gönczy Elek székelyhidi építőmester emlékeztető ügyét. Mint annakidején beszámoltunk róla, a székelyhidi községi bíró az egyik nap névtelen levelet kapott, amelyben a névtelen levélíró azzal vádolta meg dr Nagypál József székelyhidi orvost, hogy segítségével tíz évvel ezelőtt Székelyhiden meggyilkolták egy éltető művészt. A névtelen levél írója az orvos büntársaiaként Bleier Andor vendéglőst, a Tüzoltó-vendéglő tulajdonosát, Kupfer Ernő és Klein Sándor fakeszvedőket nevezte meg. Különböző községi visszaélésekre hivatott még fel a levél a bíró figyelmét. A községben nyomozás indult a névtelen levél írójának kiderítésére és nyomozás közben a gyana Gönczy Elek építőmesterre terelődött. A levélben megvádoltak rágalmaszástól följelentették Gönczy Eleket, aki azonban tagadta, mintha a levelet ő írta volna. A mai tárgyaláson a vád képviselője előterjesztette Berariu dr és dr Kernbach Mihály írásszakértők véleményét, amely szerint a névtelen levél Gönczy Elek építőmester kezeírása. A szakértői vélemény alapján a törvényszék Gönczy Eleket két havi fogságra, kétezer leí pénzbüntetésre és 1 leí jelképes kártérítésre ítélte. A tárgyaláson egyébként tisztázták azt is, hogy a följelentésben szereplő művésznőt nem gyilkolták meg, hanem szublimáltal megmérgezte magát és a váradi kórházban halt meg. Gönczy Elek különben az ítélet ellen fellebbezést jelentett be.

CRONIN

világhírű munkái:

Réztábla a kapualatt füzve 195 leí
kötve 238 "
Ezt látják a csillagok füzve 314 "
A kalapkirály I., II. kötve 324 "

DANTE KIADÁS

Észak-Irországot kiveszik a kötelező katonai szolgálat alól

A külföldön lakó angol állampolgárok katonai kötelezettsége

Londonból jelentik: Az alsóház bizottsági ülésén túlnyomó többségben elfogadták Samuel Hoare indítványát, melynek értelmében Észak-Irországot kiveszik a kötelező katonai szolgálat alól.

Londonból jelentik: Az Ewening Standard szerint az angol kormány a kötelező katonai szolgálatról szóló törvénybe új rendelkezést kíván beiktatni. A rendelkezés célja az, hogy ezentúl a külföldön élő angol állampolgárokat is bevonják a kötelező katonai szolgálat alá.

Nyissa ki szemét!

Mindig előfordul, hogy utánzatok kerülnek a piacra, amelyeket mint olcsóbb „aspirint” ajánlanak. Azonban ezek egyike sem „aspirin” és használatuk egészségére hátrányos következményekkel járhat.

ASPIRIN

TABLETTA

csak a »Bayer« KERESZTTEL valódi!

Királyi rendelet az országos választásról és az új parlamentről

Megjelent az új alkotmány alapján szerkesztett választási törvény is. — Junius 1-én és másodikán lesznek a választások, junius 7-én ül össze a parlament

Öfelsége a király a következő dekrétumot írta alá:

1. szakasz: Összehívjuk a választói testületet, hogy 1939 június 1-én a képviselőház tagjait, június 2-án pedig a szenátus tagjait válassza meg.
2. szakasz: A törvényhozó testületek 1939 június 7-re hívjuk össze.
3. szakasz: Miniszterelnökünket bizzuk meg a jelen dekrétum végrehajtásával.

KAROLY

ARMAND CALINESCU
miniszterelnök.

Bucuresti, 1939 május 9.

Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Ujjászületés Frontjának főtanácsa Călinescu miniszterelnök elnöke alatt ülést tartott. Az ülésen a front főtitkárjai, Silviu Dragomir, Cornejeanu professor, Valcovici is megjelentek. Călinescu miniszterelnök méltatta I. Károly király születésének százéves fordulóját.

— Hasznosnak tartom — mondotta, — hogy rövid visszapiantást vessék a megtett utra és bejelentsem azokat az új intézkedéseket, amelyek mellett ki fogjuk fejleszteni jövő állami életünket. Hova jutottunk volna, ha nem tudtuk volna létrehozni a nemzeti szolidaritás érzületét azáltal, hogy a decentralizált közigazgatás élére új elemeket állítottunk, akik igazán képviselik a különböző tartományokat. Ugy hisszük, hogy ilyen körülmények között

most már elérkezett a pillanat, hogy egy lépést tegyünk előre és a kormányzatnak megadjuk a végső megerősítést. Eppen ezért a kormány javaslatot terjesztett elő és Öfelsége a király a mai évforduló napján kegyeskedett szentesíteni azt a törvényrendeletet, amely bevezeti a választási törvényt és összehívja a választói testületet a nemzeti képviselőház kijelölésére. A jövő törvényhozás június 7-én ül össze.

A törvényhozás összeállítása az 1938 februári alkotmányban lefektetett új fölfogás alapján történik és az új kormányzat jogi szervezetének beteljesedését jelenti. Természetesen a mostani választási törvény egyáltalában nem lesz hasonló a multbelihez. Semmi szükség sincs arra, hogy a jövőbeni választásokon föléledjen a multbeli gyakorlat valamilyen kis nyoma is és természetes, hogy az összeülő parlament sem összetételében, sem feladatában, sem munkamódjában nem lesz hasonló a mult parlamenthez. A jövő parlamentje a szaktestületekből áll és nem pártképviselek gyűlése ott össze, mivel pártok nincsenek és nem is támadnak fel. Csupán a különböző céhek képviselői gyűlének össze, amennyiben az illetők ténylegesen és hangsúlyozom ezt a szót: ténylegesen, valamilyen hivatást töltenek be.

Igy tehát az összes foglalkozási csoportok szakérdekei védelmében részesülnek, nem alkalmi képviselők, hanem a körükből kikerült legarravalóbb egyének által. Ugy a választási névjegyzékek összeállításánál, mint a választásosá-

gi jog megállapításánál mindenképpen biztosított az, hogy a régi politikai rendszer helyett a szakmabeli érdekeket mozdítsuk elő hatályosan. Hasonlóképpen nem lesz helye a választási demagógiának. A választás névre szóló, területenkénti és tartományenkénti lesz. A szóbeli és írásbeli propaganda túlzásait határozottan megtiltjuk. A jelölt csupán egy rövid felhívást intézhet a választókhöz és ezt maga a bíró függeszti ki. Így a sikerre csupán a tevékenységük és szerzett tekintélyük által ismert személyiségeknek lesz kilátása és azt nem szerezhetik meg hiábavaló ígérgetésekkel. A jövő törvényhozója a gyűléseken a szakérdekeket és az állami érdekeket fogja támogatni és nem fog szertejárni a különböző hatósági irodákban, hogy közbenjárjon.

Csupán a közérdeknek fogja szentelni működését.

A miniszterelnök nyilatkozata a kisebbségek helyzetéről

Ezután Călinescu a kisebbségi kérdéstről szólt a következőket mondotta:

— Egy harmadik olyan megnyilvánulás, me-

lyet hangsúlyozni akarok, a harmóniának és a teljes gondoskodásnak az a politikája, amelyet a velünk együtt lakó etnikai kisebbségek irányában nyilvánítottunk. Valóban még a mult nyáron és még mielőtt ezt a kérdést máshol felvetették volna, kormányunk arra törekedett, hogy pontosan meghatározza azt a rezsimet, amelyet az állami és a magánéletben a más etnikai származású etnikai állampolgároknak szán a közigazgatási, kulturális és gazdasági, vagy állami területen és határozottan felállította azokat az irányelveket, amelyek a kisebbségek érdekeinek fejlődését és támogatását rendezik, a leghatározottabb szellemben, magától értetődően, amennyiben ez összeegyeztethető a román állam érdekével. (Taps!) A politikai képviselő szempontjából ezek a kisebbségek eljöttek, hogy együtt dolgozzanak velünk, a Nemzeti Ujjászületés Frontjának keretében és állíthatjuk, hogy egyetlen más államban sem oldották meg teljesebben és liberálisabban a kisebbségi kérdést, amit egyébként ismételtelen elismertek minden további nélkül a külföldi államok legilletékesebb képviselői. Ami minket illet, ezen a területen tehát bölcs politikát vezettünk be és most már csak a különböző kisebbségek egyes tagjaitól függ, hogy felhasználják ezt a rezsimet és ne vegyék magukra az elszigetelődés felelősségét azzal, hogy nem tanúsítanak teljes lojalitást az állammal szemben. Minden esetre mi megteremtettük a normális együttélés feltételeit és ezzel is hozzájárultunk az ország megbékítéséhez és megerősítéséhez.

A kormányzat eredményei

— Megemlítem, — folytatta a miniszterelnök, — hogy kiegészíttem azt a vázlatot, amelyet az ország állapotairól adok, azt, hogy a pontosság és becsületesség légköre uralkodik ma az egész állami közigazgatásban. Hangsúlyozom végül, hogy Románia ma fokozott tekintélynek örvend a határokon túl és ennek számos örvendetes jelét láttuk, 1938 február 10-én bevezetett kormányzati rend sikert aratott. A legmélyebb hálával vagyunk eltelve nagy Uralkodónk iránt, hogy bölcs kezdeményezésével, állandó biztatásával és felügyeletével számunkra ezt a helyzetet teremtette. A dinasztia még szorosabban kapcsolódott a nemzet sorsához ezzel a páratlan szolgálattal.

A egész gyűlés fölléve ünnepelte a miniszterelnök bejelentését.

Ezután Iorga professor tartott emlékbeszédet I. Károly király szerepéről a nemzet életében.

Az új választási törvény

Hogyan választják meg a képviselőház és a szenátus tagjait

Bucurestiből jelentik: A fővárosi lapok legújabb számukban közlik a választási törvény teljes szövegét.

A 74 pontból álló választási törvény első pontja szerint a népképviselőt a képviselőházból és a szenátusból fog állítani. A második szakasz szerint a képviselőház tagjainak a száma 258 lesz. A harmadik szakasz értelmében a képviselők választása titkos és kötelező választás útján egyénre szóló szavazattal, kerületenként történik. — Tizenegy választási kerület lesz, még pedig minden tartományban egy és külön Bucurestiben. A választási kerületek központja a táblákon lesz. A mandátumok hatévi időtartamra szólnak.

A negyedik szakasz megállapítja, hogy választható az a román állampolgár, aki birtokában van polgári jogainak, fel van véve a kerületi választási listában és állandó lakhelye van Ro-

mániában. Nők nem lehetnek tagjai a képviselőháznak.

Az ötödik szakasz szerint szavazati joga van minden román állampolgárságu nőnek és férfinek, aki elmult 30 éves, tud írni, olvasni; ténylegesen gyakorolja a következő foglalkozások egyikét: földművelés és kétkézi munka; ipar és kereskedelem, szellemi foglalkozás; végül aki nem esik bele a törvény tiltó rendelkezéseibe.

A szenátus összetétele

A hatodik szakasz értelmében a szenátus az uralkodó által kinevezett jogszerinti és a választott szenátorokból áll. Összesen 88 kinevezett szenátor lesz, azaz számuk megegyezik a választott szenátorok számával.

8. szakasz. Jogszerinti szenátorok a törvény;

értelmében:

1. A törönörökös, ha betöltötte 18-ik életévét.
2. A királyi ház valamennyi nagykoru hercege.

3. Az ország pátriárchája és metropolitái.
4. Az orthodox, valamint a görög katolikus egyház püspökei.

5. Az állam által elismert egyházak egy-egy vezetője, feltéve, hogy az egyház legalább 200 ezer hívet tud kimutatni.

6. Azok a jogszerinti szenátorok, akiknek jogait az 1926. március 27-iki választási törvény alapján 1933. február 27-ig elismerték.

A 10. és 11-ik szakasz a szenátusi választások feltételeit szabályozza, míg a 12-ik szakasz szerint a jogszerinti szenátorok mandátuma azonnal megszűnik, amint megszűnt az a minőségük vagy méltóságuk, amelynek alapján e jogot elnyerték. A választott szenátorok mandátumának időtartama 9 év. A választott szenátorok mandátumát háromévenként megújítják s így e szenátorokat betűrendi sorrendben három egyenlő sorozatba osztják. A mandátum megújítása sorshuzás útján történik.

A választási listák elkészítése

A 13-ik szakasz értelmében a képviselőházi választási listákat minden év januárjában állítják össze és a névsorból vagy törölnek, vagy kibővítik.

14-16. szakasz. A szavazásra jogosult állampolgárok minden év január 1 és 15-ike között megjelennék az illetékes bizottság előtt, mely a város polgármesteréből, főtitkárából, rendőrkezes-törőből és a pénzügyigazgatóság képviselőiből áll. A szavazásra jogosult polgár kéri a választói listába való felvételét, melyben megnevezi foglalkozását. A választói listákat minden évben 10 nappal kifüggesztik a járásbírószékhelyén és a városi háznál. Mindazok, akik elégedetlenek a lista összeállításával, írásban, vagy szóban fellebbezést nyújthatnak be. A járásbírószék 3 napon belül dönt a fellebbezések felett, majd a választási listák összeállítására végleges marad. A szenátusi választói listákat ugyanilyen feltételekkel állítják össze.

Kik nem szavazhatnak

A 17. és 18-ik szakasz értelmében nem választhatnak és nem választatók azok, akik gondnokság alatt állanak, vagy csődbe mentek, vagy nem kérték a rehabilitációjukat. Ugyancsak nem választhatnak és nem választatók azok, akiket valamilyen büntetésben elítéltek. Pontosán előírja a törvény azt is, hogy milyen kihágások esetén szűnik meg a választói jog. Még rehabilitálás esetén sem nyeri vissza választói jogát az, akit kémkedés, sorozás alól való kibuvás vagy államellenes tevékenység miatt ítéltek el. A tiltó rendelkezés azokra nem vonatkozik, akiket politikai ügyek miatt a háború alatt az osztrák-magyar polgári, vagy katonai hatóságok ítéltek el.

19-21. szakasz. Tényleges katonák nem választatók és nem is választhatnak.

Az állami, tartományi, községi, vagy a közhasznú intézmények szolgálatában álló tisztviselők nem választatók, csak ha állásukról lemondanak. A miniszterek és államtitkárok azonban tisztségükkel való leköszönés nélkül lehetnek képviselők, vagy szenátorok.

A következő szakaszok az állami tisztviselők és a miniszterek helyzetét szabályozza képviselővé, vagy szenátorrá történt választásuk után. A 23-ik szakasz kimondja, hogy a szenátorok és a képviselők mandátumuk tartama alatt nem köthetnek semminemű szerződést az állammal, a tartománnyal, községekkel, vagy magánintézményekkel. Hasonlóképpen nem védhetik magánosok érdekeit az állammal szemben, nem lehetnek olyan magántársaságok igazgatótanácsának tagjai, amelyek szerződéses viszonyban állanak az állammal, a tartományokkal, vagy a községekkel. Tilos az is, hogy a miniszteriumoknál vagy állami hatóságoknál interveniáljanak.

24-ik szakasz előírásai szerint a képviselőház és a szenátusi választások kiírása két hónappal a törvényhozó testületek mandátumainak lejártá előtt kell, hogy megtörténjen. Ez királyi rendelet-törvény útján történik, amelyben közlik a választást, valamint a törvényhozó testületek összehívésének napját. A választásokat csak 15 nappal a királyi rendelet-törvény nyilvánosságra hozatala után kezdetük meg.

A 25-ik szakasz a kerületenkénti választói irodák felállításáról intézkedik és azoknak hatáskörét állapítja meg.

A jelölések bejelentése

A képviselőválasztásra a 26-ik szakasz előírásai szerint a jelölteknek személyesen kell jelentkezni az illetékes ítéltábla elnökénél és jelöléseiket írásban nyújtják be. A jelölt kérvényével egyetemben bizonyítani köteles, hogy fel van véve a Nemzeti Ujjászületési Front választási listájába. A jelölés legkésőbb 8 nappal a választás napja előtt történhet.

A 27-ik szakasz szerint szenátusi választásokra a jelölés hasonló formáságok között történik. Bucurestiben az ítéltábla elnöke előtt. A bucaresti ítéltábla mellett hasonló feltételekkel, mint a képviselőválasztásokon, választási iroda fog működni.

A 28. és 29-ik szakasz a választókerületek felállításáról és azoknak meghatározott számáról intézkedik.

A választókerületek és a választás

Minden választókerület élén egy bíró áll. Akadályoztatása esetén az illetékes ítéltábla elnöke a bírók közül sorshuzás útján jelöli ki helyettesét. A bírónak egy jegyző és szükség esetén járás-

Hogyan folyik le a szavazás

A 35. és 36. szakasz értelmében a képviselőválasztáson a szavazók abban a körzetben jelennek meg, amelybe lakásuk tartozik. Abban a sorrendben jelennek meg, ahogy összehívták őket. Kötelesek személyazonosságukat igazolni bejelentő-lappal, katonai, vagy iskolai bizonyítvánnyal. Bevizsgálják, hogy a választó be van-e írva a választói névjegyzékbe. Aláírja a választást vezető elnök által összeállított kimutatást és csak azután szavazhat. Mindenki egyéni ként szavaz. Eppen ezért minden választó annyi szavazólappal kap, ahány jelöltje van a kerületnek. A szavazólappal egy kartonlappal áll, amelyen rajta van a jelölt fényképe, vezeték és keresztnéve, foglalkozása és lakhelye. A szavazólappal együtt a választó egy hasonló nagyságú borítékot is kap. Ugy a szavazólappal, mint a boríték a választást vezető elnök pecsétjével lesz ellátva.

37. szakasz. A szavazás titkos; a szavazó belép a bezárt fülkébe és azoknak a jelölteknek a szavazólappját, akikre szavaz, beleteszi a borítékba és azután leragasztja. A borítékba csak annyi szavazólappot tehet be, ahány mandátum van. Amennyiben a borítékban több szavazólappal lesz, azokat megsemmisítik. A szavazó azoknak a jelölteknek a szavazólappját, amelyekre nem szavazott, még a fülkében megsemmisíti. A fülkéből eltávolozva, a választó maga dobja be a szavazólappot tartalmazó borítékot a lezárt urnába.

38. szakasz. A szavazás lezárása után még ugyanaznap az elnök elrendeli a szavazatok fellebbezését. A teremben annyi választópolgár tartózkodhatik, amennyi nem zavarja a munká-

birósági tisztviselők is rendelkezésére fognak állani.

A 32-ik szakasz a választási propagandáról intézkedik. A jelöltek fényképeit teljes nevükkel és címükkel egyetemben rövid felhívás kíséretében, amely legfeljebb száz szóból állhat, a bíró jelenlétében kifüggesztik a városi házakon és a szavazó helyiségeken. A kifüggesztés minden jelölt részére egyforma módon történik meg. Minden más röpcédula, vagy propagandacélú irat vagy választási beszéd tilos.

33. szakasz. A választás egyetlen napig tart. Reggel 8 órakor kezdik meg a szavazást, ami tart, amíg mindenki le nem szavazott. A szavazás időtartama azonban nem haladhatja meg a másnap reggeli 8 óráig.

34. szakasz. A szavazás felfüggesztését az elnök állapíthatja meg, ezek időtartama azonban nem haladhatja meg nappal a két és éjjel a két órát. A felfüggesztést egy órával előbb a szavazóhelyiség ajtajára ki kell függeszteni. Az urnák azonban őrzet alatt maradnak.

latok elvégzését. Az elnök felbont minden egyes borítékot és megállapítja, hogy nem tartalmaznak-e több szavazólappot, mint ahány mandátum van, azután fennhangon elsorolja a jelöltek névsorát. Azokat a szavazólappokat, amelyekeken nincs meg az ellenőrző pecsét, vagy amelyekeken különböző jelek vannak, megsemmisítik.

A választások eredménye

A 39-ik szakasz előírásai szerint a választási eredményről két listát vezetnek. Ezekre a listákra a következőket írják be:

a) A szavazók teljes nevét.
b) Az érvénytelen vagy a megsemmisített szavazatok számát.

c) Az egyes jelöltek szavazatainak számát.

Az összeszámlálás befejeztével az elnök két-tes jegyzőkönyvet készít a szavazás lefolyásáról, a szavazatok számáról. A jegyzőkönyvet az elnök írja alá és ellenjegyzi a 31-ik szakasz előírásai szerint jelen volt jegyző és járásbírószéki tisztviselő. Azokat a választólappokat, amelyek alapján az eredményt megállapították, valamint azokat a választólappokat is, amelyeket nem használtak, lehelyezik a a bíróságon megőrzik mindaddig, míg a választás érvényét el nem ismerik. A szavazók névsoráról, a választási munkálato-król az írásbeli és a szóbeli fellebbezésekről, valamint a megsemmisített és érvénytelen szavazatokról összeállított iratokat legkésőbb huszonegy órával a szavazás befejezése után a szavazást vezető elnöknek be kell terjesztenie az illetékes ítéltáblához.

Fellebbezések és panaszok

A 43-ik, 44-ik és 45-ik szakasz a fellebbezések és a panaszok benyújtásának módjáról és a választások eredményének kihirdetéséről intézkedik. A jelöltek fellebbezést nyújthatnak be, míg a választók panasszal élhetnek. Ezeket jegyzőkönyvbe veszik és a választási dosszárhoz csatolják. Az ítéltábla elnöke a választási iratcsomók kézhezvétele után átvizsgálja azokat, dönt a fellebbezések és panaszok tárgyában, összegezi a szavazatokat és kihirdeti az eredményt. A jelöltek közül azokat hirdeti ki megválasztottnak, akik a legtöbb szavazatot kapták. Egyenlő szavazatszám esetén az ítéltábla elnöke sorshuzás útján dönt.

A 46-ik szakasz értelmében a szenátusi választások ugyanígy történnek.

A választás érvényesítése

A 47-ik szakasz értelmében a választások érvényesítése és a mandátumok elismerése a legfelsőbb Semmitőszék hatáskörébe esik. E célból az ítéltábla elnöke a választások lezárása után a legfelsőbb Semmitőszék elé terjesztik a választások ügyiratait. Kontesztációkat nem lehet ide benyújtani. A Semmitőszék elnöke sorshuzás útján osztja be az egyes választási dosszárkat a különböző semmitőszéki tanácsokhoz.

Szigorú büntetések a választási visszaélések meggátlására

A 49-ik szakasz értelmében mindazokat a közigazgatási vagy bírósági tisztviselőket vagy bármilyen közhatalmat viselő egyént, aki mulasztást követ el 1000-2000 leig terjedő pénzbüntetéssel, vagy állásából vagy két évi hivatali felfüggesztéssel sújtják.

Az 50-ik szakasz értelmében azokat, akik

hamis nyilatkozatot adtak, vagy eltitkolták, hogy nincs szavazási jogosultságuk 500-2000 leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják.

Az 51-ik szakasz értelmében azokat, akik illetéktelen minőségben jelennek meg a választáson egy hónaptól hat hónapig terjedő fogházbüntetéssel és 2000-3000 leig terjedő pénzbüntetéssel

XII-ik PIUS pápa

Oszentsége

magasztos, lélekemelő beszédei, amelyeket pápai legatusi minőségében az az eucharisztikus világkongresszuson elmondott, valamint a róla és magáról a kongresszusról készült több száz gyönyörű

mélynyomatu fénykép emelik az

EUCHARISZTIKUS EMLÉKALBUM

értékét, mely nemrég került Romániában forgalomba és amely megrendelhető az

ECCLESIA könyvkereskedésben

Nagyvárad, Str. Regele Carol II. No. 1

A díszes kiállítású album ára 420 lei, plus 30 lei portó.

A nagy érdeklődésre való tekintettel még ma adja fel megrendelését.

sújtják. A
nök hirdet
Az 52
elnökök,
egy válas
évig terje
leig terje
A szá
csalásokat
tással és
sel sújtja
Az 54
fegyveres
napról og
500-2000
Azt, a
rom hón
sel vagy
sújtják. A
befolyásol
hónapig
leig terje
aki szidat
választási
lyozza a
hónapig
tással súj
Az 55
az urnák
választási
börtönbü
pénzbünt
Ha a
a közhata
ja, kieser
akkor öt
és husze
hatják.
Azt a
találnak,
A 61-
kat terje
2000 leig

Választó k

1. Buceg
2. Duná
3. Prut
4. Bucu
5. Some
6. Mure
7. Timi
8. Olt
9. Suce
10. Nistr
11. Mare

Fő

M

K

Ip

I

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

A

6

lező. A

nyes m

tói joga

téssel

zet eln

hatóság

szavazó

ság tár

választ

A k

a vála

száz ér

sújták. A büntetést a helyszínen a választási elnök hirdeti ki.

Az 52-ik szakasz szerint azok a választási elnökök, akik roszhiszeműen visszautasítanak egy választópolgár szavazatát egy hónaptól egy évig terjedő fegyházbüntetéssel vagy 2000—10.000 leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják.

A szavazatok összezámlálásánál elkövetett csalásokat 3 hónaptól 2 évig terjedő börtönbüntetéssel és 2000—10.000 leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják.

Az 54-ik szakasz értelmében azokat, akik tegyveresen lépnek be a választási helyiségbe 15 naptól egy hónapig terjedő fegyházbüntetéssel és 500—2000 leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják.

Azt, aki szavazatot ad el, vagy vásárol, három hónaptól egy évig terjedő börtönbüntetéssel vagy 500—5000 leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják. Azokat, akik verés vagy erőszak útján befolyásolják a választókat, egy hónaptól három hónapig terjedő fegyházbüntetéssel és 500—5000 leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják. Viszont azt, aki szidalmazza vagy erőszak útján befolyásolja a választási irodát s késeletti vagy megakadályozza a választási műveleteket, egy hónaptól három hónapig terjedő fegyházbüntetéssel és pénzbüntetéssel sújtják.

Az 58-ik szakasz értelmében azt, aki ellopja az urnákat, letépi a pecsétet, vagy eltünteti a választási ügyiratokat, két évtől öt évig terjedő börtönbüntetéssel és 1000—10.000 leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják.

Ha a választási iroda valamelyik tagja vagy a közhatalom valamely képviselője eltulajdonítja, kicseréli, vagy meghamisítja a szavazatokat, akkor öt évtől tíz évig terjedő börtönbüntetéssel és huszezer leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják.

Azt a választópolgárt, akinél szavazólapot találunk, ezer lei pénzbüntetéssel sújtják.

A 61-ik szakasz értelmében azt, aki rópiratokat terjeszt, vagy szóbeli propagandát üz, 1000—2000 leig terjedő pnzbüntetéssel sújtják.

A kamarai képviselők mandátumainak kimutatása

Választó kerület	Földművelés és munka	Kereskedelem és ipar	Intellektuális foglalk. ágac	Összesen
1. Bucegi	10	10	10	30
2. Dunărea	10	10	10	30
3. Prut	9	9	9	27
4. București	8	8	8	24
5. Someș	8	8	8	24
6. Mureș	8	8	8	24
7. Timiș	8	8	8	24
8. Olt	8	8	8	24
9. Suceava	6	6	6	18
10. Nistru	6	6	6	18
11. Marea (Tenger)	5	5	5	15
Összesen	86	86	86	258

A választott szenátorok mandátumainak kimutatása

I. Földművelés és munka

Földművelés	30
Munka	14
Összesen	44

II. Kereskedelem és ipar

Kereskedelem	11
Ipar	11
Összesen	22

III. Intellektuális foglalkozási ágak

1. Tanítók egyesülete	2
2. Középsékolai tanárok egyesülete	2
3. Egyetemi tanárok egyesülete	2
4. Klérus	2
5. Mérnöki kamara vagy egyesület	2
6. Építész-mérnöki kam. v. egyes.	2
7. Orvosi kamara	2
8. Állatorvosi kamara	2
9. Gyógyezérez egyesület	2
10. Ügyvédi kamara	2
11. Írói és szépművészeti egyesület	2
Összesen	22

Végösszeg 88.

Kötelező a szavazás

A 63-ik szakasz értelmében a szavazás kötelező. Azokat a választópolgárokat, akik törvényes megokolás nélkül nem gyakorolják választói jogukat, a választási elnök 1000 lei pénzbüntetéssel sújthatja. Az ügyezés, a választási körzet elnökbiraja, a tábla elnöke, vagy a jelöltek hatósági eljárást tehetnek folyamatba a nem szavazó polgárok ellen. A kihágást polgári bíróság tárgyalja le, legfeljebb három hónappal a választás kihirdetése után.

A következő szakaszok a rendfenntartásról és a választás költségeiről intézkednek. A 66-ik szakasz értelmében mindenki csupán egy választási

körzetben és csupán egy országos gyűlés tartására jelölteti magát. A választási költségeket a belügyminisztérium fedezi.

A képviselőválasztások választókerületeinek kimutatása

A Bucegi kerület választási irodája a brassói táblán van; a Dunărea kerületé a galati táblán;

a Prut kerületé a iasi táblán, a București kerületé a bucurești táblán; a Someș kerületé a klozsvári táblán, a Mureș kerületé a marosvásárhelyi táblán; a Timiș kerületé a temesvári táblán; az Olt kerületé a craiovai táblán; a Suceava kerületé a csernovici táblán; a Nistru kerületé a chișinaui táblán; a Marea (Tenger) kerületén a constantai táblán van.

Chamberlain angol miniszterelnök az alsóházban nyilatkozott a Szovjettel folyó tárgyalások állásairól

Az angol kormánynak nincs kifogása az ellen, hogy a Szovjet csak akkor avatkozik be, ha előbb Anglia és Franciaország már beavatkozott

Londonból jelentik: Az ellenzék vezérének, Attlee őrnagy munkáspárti képviselőnek a kérdéseire Chamberlain miniszterelnök az angol alsóház szerdai ülésén nyilatkozott a Szovjettel folyó tárgyalásokról. Bevezetőként elmondotta, hogy a tárgyalások ugyan még folyamatban vannak, de annyira előhaladtak, hogy a szembenálló álláspontokat ismertetheti. Szután a miniszterelnök beszéde a következő tartalommal folytatódott:

Az angol kormány tudvalevőleg szavatoságot vállalt bizonyos kelet-európai államokkal szemben és kötelezte magát, hogy támogatást nyújt ezeknek a kormányoknak, ha függetlenségük veszélyben forog.

Az angol kormány nem hívta fel a szovjet-kormányt, hogy közvetlenül vegyen részt ezekben a garanciákban, tekintettel bizonyos nehézségekre. Azt ajánlották Moszkvának, hogy az angol kormány nyilatkozatához hasonlóan, legyen nyilatkozatot olyan értelemben, hogy ha Anglia és Franciaország háborúba keverednek, akkor a Szovjet segítséget nyújt. Ha a szovjet-kormány ilyen nyilatkozatra hajlandó lenne, akkor ez összhangban állna Sztalin legutóbbi kijelentésével, mely szerint a Szovjet támogatja bizonyos államokat, függetlenségük és szabadságuk védelmében. A szovjet-kormány tágasabb, de merevebb javaslatot juttatott el az angol kormánynak, mely azonban felszínre hozta azokat a nehézségeket, melyeket az angol

kormány el akart kerülni.

Az angol javaslaton a további előhaladás végett bizonyos módosítást tettem, mely kifejezi, hogy nem szándékunk a Szovjetet beavatkozásra bírni, ha Anglia és Franciaország is el nem határozza a beavatkozást. Ha a Szovjet arra az álláspontra helyezkedik, hogy a háboruba való beavatkozást Anglia és Franciaország előzetes beavatkozásától teszi függővé, akkor az angol kormány nem talál ezen kifogásolni valót.

Elmondotta ezután a miniszterelnök, hogy Maisky, londoni szovjetnagykövet két nappal ezelőtt felkereste Halifax lordot és a moszkvai kormány aggodalmát fejezte ki a háborúba való beavatkozás tekintetében. Halifax közölte a nagykövettel, hogy Angliának nem célja a Szovjet mindenáron való beavatkozását erőltetni, mikor Anglia és Franciaország nem avatkozik be. Ellenben az angol kormány tájékozódni akar, vajjon a Szovjet milyen esetekben látná szükségesnek, hogy ő maga Anglia és Franciaország nélkül is beavatkozzék. A Szovjet nagykövete megígérte, hogy erre kormánya választát megszerzi.

Végül bejelentette Chamberlain, hogy a moszkvai angol nagykövet Molotovval tárgyalt és e tárgyalásokat folytatni fogják. Attlee egyik pótkérdésére kijelentette a miniszterelnök, hogy a francia kormánnyal állandó érintkezést tartanak fenn.

Bizakodás Párizsban. — A német-lengyel ellentét nem fenyeget kirobbanással. — A pápa akciója enyhített a feszültségen

Párizsból jelentik: Párizsban némi bizakodással ítélik meg a nemzetközi helyzet kilátásait és megállapítják, hogy a légkörben bizonyos megenyhülés érezhető. A közvélemény reméli, hogy a demokrata hatalmak kitartó diplomáciai erőfeszítései nemsokára gyakorlati eredményekhez fognak vezetni.

Egyes sajtóértesülések szerint a német-lengyel ellentét nem fenyeget kirobbanással. A lapok nagyrésze melegevével veszi tudomásul a skandináv államoknak a támadást kizáró egyezményre vonatkozó tervvel kapcsolatban tanúsított magatartását. A Szent-szék diplomáciai kezdeményezésétől Párizsban nem várnak gyakorlati eredményt és hangoztatják, hogy nemzetközi értekezlet összehívásáról csak alapos előkészítés után lehet szó. Mindamellet a francia sajtó megállapítja, hogy a Vatikán erőfeszítései is jelentékenyen hozzájárultak a bizalom újraéledéséhez.

A Vatikán és az őshatalmi értekezlet terve

Berlinből jelentik: Itteni politikai körökben úgy tudják, hogy a pápa a berlini és más fővárosokban székelő nunciusoknak tudtukra adta, hogy enciklikát szándékszik kiadni a béke megővésének kérdéséről. A nunciusokhoz intézett levelében pedig a Szentatya kifejtette a béke

fenntartására vonatkozó terveit. Így elsősorban könyörgő istentiszteleteket szándékszik tartani, mint ahogyan a Szentatya általában szigoruan vallási alapon akarja véghezvinni a béke megőrzésére irányuló tervét. Habár a Vatikán megcáfolta azt a hírt, hogy a Szentatya őshatalmi értekezletet akarna összehívni, — ez a hír a diplomáciai körökben mégis tovább tartja magát. A római „Lavoro Fascista” szerint a francia sajtó vetette föl az őshatalmi értekezlet eszméjét s francia részről igyekeznek azt tovább is felszínen tartani.

Elsőáldozási

emléképek,

két színben, csinos, izléses kivitelben, kapható kiadóhivatalunknál,

A nagyobb méretűek (18×27 cm.) ára 2'50 lei, a kisebbméretűek (14×23 cm.) ára 1'50 lei.

A cionizmus

A zsidók nemzeti mozgalmának eszmei célkitűzései

— Negyedik és befejező közlemény.* —

A cionizmus egyik legjellegzetesebb vezéralakja Achad Haam, valódi nevén Asher Lévi Ginzburg volt (1856—1927). Szoros kapcsolatban élt a múlt emlékeivel és elvei a hagyományokban gyökeredtek, de ugyanakkor nagyon jól ismerte korának bölcséleti rendszereit is. Legnevezetesebb munkájának címe: „Al paraschat derachim.“ Ez a mű a cionista iskola legkiválóbb példája, mert benne találjuk meg leghívebben a racionalizmus és hagyományoszeretet sajátos keverékét. Nála azonban az uralkodó eszme mégis a lelkiesség és a hagyományokhoz való ragaszkodás. Achad Haam munkájának alap gondolatát dr. Bergmann Hugó a következőkben tartalmazta: „A zsidó nép létét nem területi, hanem egyedül csak szellemi, lelki eszközökkel lehet biztosítani.“ Az bizonyos, hogy Achad Haam a területi kérdést elhanyagolta és amikor a zsidó „otthonról“ beszél, ennek a szónak nem politikai értelmet ad. Akárcsak Hess, ő is azt tartotta, hogy az emberiség nem szabadulhat addig föl, amíg előbb Izrael népét föl nem szabadítják, de a zsidó

nép felszabadulásának lehetőségét még igen távolinak és valószínűtlennek látja. Ez a felszabadulás csak akkor valósulhat meg, amikor a judaizmus abban a helyzetben lesz, hogy maga valósítsa meg terveit, — judaizmus alatt azonban a választott nép lelki egyéniségét értelmelte. A zsidó népet — szerinte — lehetetlen társadalmi állapotára és szellemi helyzete akadályozták küldetésének teljesítésében. Achad Haam ezeknek az orvoslására azt tanácsolta, hogy a zsidóságot Palesztinában kell összpontosítani, — de csak a zsidó nép egy részét, hogy így Palesztinában zsidó kulturális központot hozzanak létre, hogy ezzel ellensúlyozzák a szét-szóródásra és beolvadásra vonzó erőket.

Achad Haam elgondolása nem nagy népszerűségnek örvendett a cionista mozgalom többi vezetői előtt, mert ők nem távoli megvalósulásokat, valószínűtlen terveket, hanem olyan gondolatokat támogattak, amelyek azonnali, kézzelfogható eredményekkel bíztattak.

Herzl határozott irányba fordítja a zsidók nemzeti érzését

A cionizmus politikai prófétája Herzl Theodor volt (1860—1904). A „Zsidó állam“ című munkájában megdönthetetlen biztossággal megjövendölte azokat a gyakorlati eredményeket, amelyeket a cionizmus el fog érni.

Herzl olyan asszimilálódott zsidó környezetben nőtt fel, hogy zsidó voltát le is tagadta, csak az emlékezetes Dreyfus-ügy következtében beállott franciaországi zsidóüldözés ébresztette föl szunnyadó zsidó nemzeti érzéseit. Ő, akárcsak Pinsker, nem sokat törődött a judaizmus szellemiségével és lelkiességével. Racionalista volt és kizárólag a zsidók sanyarú helyzetén akart segíteni. Herzl elgondolása szerint nem közvetlenül a zsidók nyomorúságán kell segíteni, hanem át kell alakítani azt az ellenséges környezetet, amely a zsidókat körülveszi. A beolvadásnak leghatározottabb ellenzője volt és azt tartotta, hogy ez a beolvadás sohasem lehet tömeges, — csak egyéni. Herzl arra törekedett, hogy népe számára életfeltételeket, vagyis olyan területet szerezzen, ahol letelepedhetnek. És ebben a kérdésben a legkevésbé sem ragaszkodott a hagyományokhoz, mert az Abdul Hamid szultánnal folytatott sikertelen tárgyalásai után előbb az El-Arisch, majd az Uganda-terv mellé szegődött, tehát nem kötötte magát Eretz-Izraelhez.

Herzl személye és munkássága tagadhatatlan értéket jelent a zsidó nép számára. A zsidóság nemzeti érzését határozott irányba tudta fordítani. Jóllehet, nélküle a cionizmus tehetetlenségre lett volna kárhóztatva, — mégis meg kell állapítanunk, hogy állandóan a külsőségeket hangsúlyozva elfeledtette a judaizmus alapját képező lelkiességet. Ebben a tekintetben mutatkozott racionalistának. A zsidókérdést nemzeti felszabadító mozgalommá alakította és a zsidó cionisták mai vezetőemberei éppen a Herzl eszmei célkitűzéseinek alapján akarják tüzön-vízen keresztül is Palesztinában letelepíteni az egész zsidó népet.

A munka mindenekelett...

A cionista eszmék másik nagymestere A. D. Gordon volt (1856—1922). Ő volt a mozgalom gyakorlati munkájának megindítója. A lelkiességet nála sem találjuk. Egyedüli eszméje: a munka.

Dr. Czumbel Lajos:

Május királynője

Eimékedések Szűz Máriáról.

Ára 60 Lei és 10 Lei portó

amely szerinte a zsidó nép újjászületésének egyetlen és legfontosabb tényezője és amely egészségessé teszi az egyént, a társadalmat és az egész emberiséget. Egyedül a munka biztosítja az életet... A munka dícséretében és értelmezésében egyébként a kommunista tanokat követi. „Erlösung

A cionizmus eszméitől a kommunizmusig

A mozgalomnak ez a két áramlata párhuzamosan fennmaradt egymás mellett, anélkül, hogy egyik vagy másik gyengült volna. Azt sem kell gondolni, hogy a két különböző eszmeáramlat eredete és fejlődése között bármilyen választás is lett volna. Ténylegesen az úgynevezett Misrachik, a törvényekhez és a vallási hagyományokhoz ragaszkodó cionisták tábora is megoszlik. Vannak, akik állampártiak és vannak, akik kultúrpartiak. Természetesen a keret mindkettőjüknél a nacionalizmus. Egyesek csak a kérdés nemzeti oldalát tekintik és nem tartanak egyebet szem előtt, csak az egyesülés eszméjét és azt a gondolatot, hogy a zsidó népnek meg kell alakítani a zsidó államot, míg a másik csoport Palesztinát és a cionizmust csak egyszerű eszköznek tekintik, a judaizmus újjáteremtése eszközeként — és összhangba akarják hozni a nemzeti eszmét a hagyományokkal.

Most, amikor a kérdés háttérét és történelmi fejlődését eléggé ismerjük, láthatjuk, hogy a cio-

durch Arbeit“ (fölszabadulás a munka által) és négy palesztinai levelében, *Vier Briefe aus Palesztina*, csak nagyon halvány árnyékát találjuk annak a gondolatnak, hogy ezt a fölszabadulást ő Palesztinában való letelepedéssel értelmeli. Többi munkái az anyagelvűség tanait dicsérik.

„A cionizmus lelkiismereti kérdése minden zsidónak“

M. Buber 1878-ban született és bizonyos tekintetben ellenlábas Gordon elméletének. Művei közül a „*Vom Geiste des Judentums*“ és a „*Die Jüdische Bewegung*“ jelentenek nagy értéket a cionizmus szempontjából.

Mint az új-chassidizmus híve, műveiben nem veti meg a lelki adottságokat, de ezeket természetesen racionalista alapra helyezi. Azt hirdette, hogy a cionizmus nem csupán nemzeti és politikai ügy, hanem lelki ügy, személyes ügye és lelkiismereti kérdése minden zsidónak. Buber az ő felfogását összeegyeztette a próféták örökhagyásával, a zsidó nép igazi lelki értékével. Azonban érthetetlen, hogy racionalista eszméinek és egyéni elgondolásainak miért tulajdonít fontosabb jelentőséget, mint a prófétai hagyományoknak.

Ez mindenesetre a zsidók általános öröklött demokratikus hajlamaira vall. Buber az 1903-iki kongresszuson Weizmann és Feivel mellé állt, de elgondolásait pillanatnyilag megakadályozta a cionizmusnak az anyagelvűségbe való teljes belezuhanása.

A cionista vezeték munkáit tanulmányozva megállapíthatjuk, hogy eszmeáramlatuk két nagyon is különböző irányban fejlődött ki. Az egyik, amelynek Achad Haam és Buber volt a képviselője, a cionizmus alapjának a hagyományokhoz való ragaszkodást tekintette, míg a másik irány hívei Hess, Pinsker és Herzl azt tartották, hogy a cionizmus kizárólag politikai és gazdasági mozgalom, a hagyományokból ők egyebet nem öríttek meg, mint az Izrael földjére való visszatérés gondolatát.

nizmus a racionalista alapon nyugvó chassidizmust követi és nagyon jól láthatjuk, hogy ez a racionalista eszme a szocializmusba és a kommunizmusba sodorta a zsidó vezető politikusokat. Erkölcsi szempontból pedig a cionizmus szinte teljesen anyagelvűvé lett.

Végeredményben az a célunk, hogy fölhívjuk a zsidóság figyelmét, hogy a cionizmus mai formájában nem úgy mutatkozik, mintha az út lenne, amelyet a próféták kijelöltek Izrael népe számára. Cikksorozatunkban részletesen kifejtettük és rámutattunk arra, hogy a cionizmussal a zsidóság leterít a választott népnek kijelölt helyes irányról és a zsidó dinamizmus legújabb formája egyenesen háttal fordít népe küldetésének.

Fordította: Marjalaky Tibor.

* Megelőző közlemények a Magyar Lapok április 30-iki, május 4-iki és május 9-iki számaiban jelentek meg.

Május 21-én tartják meg az EGE közgyűlését

Az ERDELYI GAZDA szerkesztősége az alábbi közleményt juttatta el lapunkhoz:

Az E. G. E. április 11-re kitűzött közgyűlését, mint ismeretes, el kellett halasztani. Az elnökség azonban különös sulyt helyezett arra, hogy mielőbb megtarthassa. Eppen ezért ki is tűzte az időpontját folyó év május 21-ike délelőtt 11 órára a kolozsvári Capitol mozgóképezínház helyiségében.

Az elnökség meg van győződve arról, hogy a közgyűlés úgy méreteiben, valamint tartalmában jóval felülmúlja az előző éveket és kétségtelenül a magyar gazdatársadalom hatalmas megnyilatkozásának ígérkezik.

Hiszük, hogy minden egyes magyar faluból, ahol gazdatestvéreink élnek, népes küldöttségek érkeznek a közgyűlésre, mert tudják, hogy saját jövőjük és életkérdéseikben kell nyíltan állást foglalniuk.

Az utóbbi évek közgyűlései azt bizonyították, hogy a magyar gazda meg tudja hozni közösségi

életéért az anyagi áldozatokat is, amelyekből — végeredményben — csak haszna származhatik.

Az EGE megkísérelti az 50 százalékos vasúti kedvezmény biztosítását s amennyiben azt teljesítenék, a napi sajtó útján fogjuk a gazdatársadalom tudomására hozni. De a kérés visszautasítása esetén is a magyar gazdák megtalálják a lehetőségét: annak, hogy a közgyűlésen résztvegyenek.

A XV. század lángszavu szerzetese,

SAVONAROLA

ma is az igazság erejével ható, mély zengésű verseit fordította magyarra és gyűjtötte kötetbe

PAKOCS KÁROLY

Az irodalomtörténeti érdekességű kötet ára mindössze 30 Lei

Öfelsége részvételével leplezték le a fővárosban I. Károly király szobrát

Az uralkodó nagy beszédben öröközte meg a nagy király emlékét, aki a modern Románia megrendíthetetlen alapjait lerakta

Bucurestiből jelentik: Kedden délelőtt 11 órakor a fővárosi királyi palota előtti téren folyt le I. Károly király szobrának leplezési ünnepsége. Balan erdélyi metropolita istentiszteletet celebrált a pátriárkia papságának segítségével. A leplezési ünnepségen résztvett Öfelsége a király, Mihály nagyvajda, a királyi tanácsosok és a kormány tagjai. Miután a hatalmas szoborról lehullott a lepel, Armand Călinescu miniszterelnök elmondotta emlékbeszédét:

A miniszterelnök beszéde

— Felség!

— A mai zűrzavaros napok hangulatán át nézve, I. Károly király uralkodása derűvel és idealizmussal teljesnek jelenik meg előttünk. Az 1870-től 1904-ig terjedő pátriárkális korszak a megbékélőbb és a legtermékenyebb volt történelmünkben. I. Károly király uralmának felidézése a bőségnek azt a korát hozza vissza emlékeztünkbe, amikor Európa polgárai nem ébredtek minden reggel egy forradalomra, vagy egy új háborúra. Ez az uralom azonban kezdetől nem volt olyan derűsen kiegyensúlyozott, mint ahogyan első pillantásra hinnénk. Az uralkodó, amikor Romániába partraszállt, önző, feudális érdekektől és háborúktól felzaklatott történelmi állapot talált. Különböző bojárcsoportok léteztek, mindenik más-más külföldi befolyás pártjára volt, s hol Bécsbe, hol Pétervárra, hol Konstantinápolyba szaladtak, hogy egymást feljelsék és elveszítsék vetélytársaikat. I. Károly király ugyanazt az óriási politikai munkát végezte el, amelyet például Franciaországban XI. Lajos. Nagy királyunknak sikerült megszüntetnie a nemesség különböző csoportjai közötti vetélkedéseket és harcokat és egy nemzeti szellembe olvasztva őket, belekeretelte az állam rendjébe. A bojár viszályok fölött létrehozta az állandó és egységes államot és így új életet adott az országnak. Milyen nehéz volt az első királynak ez a munkája, hogy hagyományok nélkül egyengesse el a területet s államot alkosson a nemzetből, mert a nemzet állami léte első nagy királyával kezdődik. Románia létezett ténylegesen, de I. Károly király alkotta meg jogi létezését. Megtanított bennünket a nemzeti méltóságra, a nemzeti összefogásra s ez teremtette meg azt a lelki függetlenséget, amely megelőzte külpolitikai függetlenségünket. I. Károly király nemcsak államalapító, hanem a román vitészérettől is. 1906 május 13-án, uralkodása negyvenéves fordulóján így szól az ország előtte tisztelő oktatáshoz: „Ne felejtsetek el, hogy nem annyira a tehetségek, mint a jellemek határozzák meg a népek sorsát és csak az erkölcsi erő óvhat meg a legyőzéstől és a megsemmisüléstől.” Egyetlen öröme a kötelességteljesítés volt. A legmagasabb etikai elvet testesítette meg, úgy kortársai, mint a mai nemzedék számára is. Szerepe nemcsak politikai, hanem nevelői volt. Illendő tehát, hogy ma, amikor születésének századik évfordulóját éljük, ne csak a katonai vitézséggel és politikai ügyességgel, kiváló nagy királyok pantheonjába helyezzük el, hanem azoknak a szent egyéniségeknek sorába, akiknek élete példájából a népek bátortást és új lendületet kapnak nehéz és kételkedő pillanataikban. A nagy katonából, nagy politikusból és nagy erkölcsi hősből összetevődő alakja örök-példakép marad az utókor emlékeztetésében.

Öfelsége II. Károly király beszéde

Ezután Öfelsége II. Károly király mondott beszédet.

— Ez a bronzszobor, — mondotta az uralkodó —, amely itt emelkedik a főváros szívében, az egész nép hálójának bizonyítékául az iránt a nagy uralkodó iránt, aki a modern Románia megrendíthetetlen alapjait lerakta, legyen minden román számára a mult iránti hódolat és a jövőbe vetett tökéletes gondolata a Duna forrásától hívta el I. Károly királyt, hogy uralkodjék, ugyanannak a folyónak torkolatánál és büszke, dicső jövőt teremtsen az országnak.

— Abban a pillanatban, amikor Románia első királya új hazájának szent földjére tette lábát, testben és lélekben legteljesebb és leghívebb állampolgára lett az országnak. Azok a szavak, amelyeket eskütelkor mondott, s amelyekben hangoztatta, hogy románá lett, nem volt alakosság, hanem szent fogadalom, amelynek akár élete árán való betartását is családjának százados hagyománya parancsolta. Ez a kötelességteljesítés, amelyet 1866. májusában fogadott, lelkiismeretében a legmagasabb helyet foglalta el. A minden pillanatban betöltendő lelkiismeretesség, a kötelességteljesítés magas szelleme, családjának ezek az erényei vezették őt úgy, hogy hallgatag, de örökké jelenlevő példaképévé lett népének. Egyetlen célja volt az, hogy Romániából független és tisztelt országot teremtsen, ezt a célt habozás nélkül követte és sikert aratott, lépésről-lépésre harcolva és legyőzve a külső ellenségeskedéseket. Páratlan politikai érzékkel megszerezte országa számára azt, aminek megnyerését elhatározta abban a pillanatban, amikor a nép bizalma őt hívta el nagy felelősségű tiszterre. Példakép ő, akiben az ősi erények olyan ragyogó módon nyilvánultak meg. Népi történelme folyamán I. Károly uralkodóvá választása volt a legnagyobb jó, amelyet a román nép önmagának tett.

— Ma, amikor az államalapozó király születésének századik évfordulóját ünnepeljük, kegyesen kell megemlékezzünk az akkori idők nagy politikai vezetőiről, III. Napoleonnól, II. Viktor Emánuelről és Bismarckról. A történelmet követve látjuk, hogy a tények ismétlődnek. Akkor

is, mint ma, az uralkodó első gondja az ország, és a trón megerősítésének munkájában az erős és jól felszerelt hadsereg ügye volt. I. Károly király fáradtság és szünet nélkül dolgozott ebben a munkában, különös szeretettel, mert szívében katona volt. Nemcsak, hogy hitt az erős hadsereg feltételül szükségességében, hanem teljes szívével szerette is azt, ahogyan szerették Románia összes királyai. Ez az eszköz volt az általa vállalt megerősítő munka első alapköve, ezzel a bátor hadsereggel hajtotta végre a griviói, plewnai és mardani dicső haditetteket és ezzel szerezte meg Románia az európai államok versenyében végleges elhelyezkedését: függetlenségét. Türelemes, kitartó és tökéletes politikai érzékű munkával tudta bevárni az alkalmas pillanatot, hogy megtegye az első lépést a későbbi nagy mű, az összes románok egyesítése felé. A kitartó türelemnek ebben a munkájában láthatjuk az uralkodó egyik nagy kiválóságát. Állíthatom, hogy nem mindig volt számára könnyű ennek a fontos uralkodói erénynek megőrzése. Tökéletes politikai érzék, teljes kötelességtudás és a hadsereg iránti nagy szeretet, mindazok, a tulajdonságok, amelyek I. Károly királyt nagy uralkodóvá tették. Konszolidált Romániát hagyott reánk és ezt utóda, Ferdinánd király természetes határainak közé helyezte.

— Ime, az az örökség, amelyet mi, mai nemzedék kaptunk és amelyet csorbíthatatlanul kell átadnunk utódainknak. Ma is, épúgy, mint 1866-ban, az első kérdés, amelyet tökéletesen kell megoldanunk, a hadsereg megerősítése. Azzá kell tennünk ezt az eszközt, amilyennek I. Károly király megálmodta. Ma nincs más törekvésünk, minthogy megőrizzük és megerősítsük, amink van és erre Románia el van határozva. Békében akarja teljességre vinni megerősödésének munkáját, de épenúgy el van határozva arra, hogy megőrizze területi épségét és függetlenségét. Amikor erre az emlékműre nézünk, amely kissé későn tölti be a feledékenység miatt támadt űrt, emlékezzünk a talantomokról szóló példázatra és legyünk hű szolgák, akik megérdemlik azt a szép örökséget, amit I. Károly király hagyott.

Az uralkodó utolsó szavai után tomboló lelkesedés és tapsvihar hangzott fel.

Ezután Öfelsége, a király fogadta a haderő és a Nemzeti Újjászületés Frontja szervezeteinek elvonulását.

A Pázmány-Társaság felolvasó-ülése az erdélyi tudományos élet eseménye volt

Kolozsvárról írják: Szépszámú közönség részvételével rendezte harmadik felolvasó-ülését a Pázmány-Társaság. A hallgatóság körében ott láttuk dr. Gyárfás Elemér világi elnököt, a P. T. alelnökét, Betegh Miklós v. b. t. t., a Népszövetség elnökét, dr. Biró Vencelt, a piarista-rend tartományi főnökét, dr. Gyalui Farkast, az Erdélyi Irodalmi Társaság volt elnökét, ny. egyetemi tanárt, dr. Kristóf György egyetemi tanárt, br. Sándor Imrét és másokat.

Hat órákor Pakocs Károly, pápai kamarás, a P. T. elnöke, megnyitotta az ülést. Üdvözölte a megjelenteket és a két előadót: Rass Károly, nyug. főgimn. tanárt és dr. Baráth Béla teológiai tanárt.

Keresetlen, őszinte meggyőződéssel sugallt szavakkal beszélt a tehetséggel való gazdálkodni-tudásról és felkérte Rass Károly tanárt, hogy szétfoglaló előadását tartsa meg.

Rass Károly emelkedett szólásra és ragyogó előadással, minden elismerést megérdemlő olvasottsággal, sziporkázóan szellemesen és gondolkodtató elmélyüléssel arról értekezett, hogy az állat milyen témaanyagként szerepel az irodalomban. Értekezése felölelte az egész világirodalom állat-témával foglalkozó műveit és meglepő tájékozottsággal az irodalmi műveket olyan nézőpontból boncolgatta, amelyet eddig talán figyelmen kívül hagytak. Az értekező otthonosan csapongott az egész világirodalomban és hosszú évek olvasmányainak az eredményét közölte a hálás és örömmel figyelő hallgatóság előtt.

Értekezésének előadása után Pakocs Károly elnök, mint rendes tagot üdvözölte Rass Károlyt és felkérte dr. Baráth Béla teológiai tanárt, hogy szétfoglaló értekezését tartsa meg.

Dr. Baráth Béla, az erdélyi katolikus tudományos élet büszkesége, az utóbbi években a berlini önyomtatvány-katalógus szerkesztőbizottság megbízásából szűkebb hazánk önyomtatványait foglalkozik. Szétfoglaló értekezése mindvégig lebilincselő és érdeklődést fokozó beszámoló volt eddigi munkásságáról.

Bevezetésképpen tartalmas és minden tudományos követelménynek megfelelő alaposággal megfogalmazott előadásban az önyomtatványokról értekezett. Beszélt az önyomtatvány-tudomány és kutatás fejlődéséről, az első nyomdák, betűtípusok, könyvnyomtatásokról, az első önyomtatvány-katalógusokról. Majd rátért fáradtságos és szigorúan tudományos módszerrel végzett munkássága eredményének a felsorolására. Bejárta Erdélyi katolikus intézményeit, könyvtárait magángyűjteményeit és felkutatva az önyomtatványokat, amelyeknek száma megközelíti a kilencszázat, közöttük egy unikummal. Értekezése tökéletes tárgyismeretről, nagy szaktudásról, a tudományos kutatás szenvedélyes szeretetéről tett tanúságot. Erdélyi tudományos életünk büszke lehet, hogy magáénak vallhatja dr. Baráth Béla, a tudóst, író és fáradhatatlan, szakképzett előadót.

Az egybegyűlt közönség hálás tapsokkal jutalmazta a nagynevű előadót, aki az erdélyi tudományosságot fogja képviselni, katolikus részről, a Berlinben működő önyomtatvány-bizottságban.

A Pázmány-Társaság harmadik felolvasó-ülése a társulás fejlődő munkásságáról tett tanúbizonyítást. A nagyszerű felolvasó-ülés rendezésének érdeme Pakocs Károly elnöké és Heszke Béla főtitkére.

Társadalmi élet

Gyermekkor-ünnepély. — Kongregációs tagavatás. Székelyudvarhely. Saját tud. Megírtuk, hogy május 14-én (vasárnap) két nagyjelentőségű eseménye lesz a székely anyavárosnak. Egyik a gyermekkor-ünnepély, másik pedig a kongregációs tagavatás. A megye különböző részeiből, 14 hitvallásos iskolából mintegy 700—800 gyermek soraglik össze, akiknek 2—3—4 szólamú énekei és kánonjai kedves és örömet nyújtó ünnepeket szereznek a nagyközönségnek. A gyalog és szekereken érkező kis énekeseket meleg fogadtatásban fogják részesíteni. Az ünnepély délután két órai kezdettel a Bucuresti szállóban fog lezajlani. A gyermekesereg délután 5 órakor a plébánia-templomban vonul, hogy tanuja legyen annak a nagy-ezabásu kongregációs tagavatásnak, amelyet Sándor Imre kerületi főesperes végez. A felmért lányok, a középiskolás lányok és a főgimnázium növendékei közül nyolcvanhat avatnak Mária leventévé. Az alkalmi beszédet P. Dézsy Ipoly ferences atya mondja. A templomba való be- és kivonulás körmenetileg záslók alatt történik. A menetben fognak haladni a facigerek is a dolgos méhet jelképező laborum mellett.

A római katolikus egyházközség évi közgyűlése Désen. Saját tud. A római katolikus egyházközség most tartotta meg évi közgyűlését és egyben megválasztotta az új egyháztanácsot. A közgyűlésen elnöklő dr. P. Vitéz Berard plébános kérdéseire a megjelentek általános aldozatokhoz és lelkesültséggel elfogadták a kivetett egyházi adót, majd rátértek az új egyháztanács megválasztására. P. Vitéz Berard plébános a választás megkezdése előtt szép beszédben vázolta az öntudatos katolikus hívek és egyházi vezetők kötelességeit. Ezután jelölő bizottságot küldtek ki, amelyek összeállították a tanács tagok jelölőlistáját. Amennyiben egy másik lista is volt, titkos szavazással választották meg az egyháztanács tagjait. A szavazás eredményeként az új egyháztanács rendes tagjai a következők lettek: Baritz Árpád, Baritz György, dr. Csetele Károly, Gärtner Ernő, Haragay János, Kovrig Albert, Knizek Károly, Köller Rudolf, B. Krémer Lajos, Lászlófy Samu, dr. Mischlinger Viktor, Osztián Kálmán, Papp Elek, Plachintár S., Scherhauffer Albin, Skoda Ferenc és Várady Károly. Póttagoknak a következőket választották meg: Szakács Jenő, Antal Dániel, Franc Jenő, Kárász Mihály és Vadász Bogdán. A közgyűlést közös imával fejezték be.

Adományok a bucuerești magyar diákbárra. (Folytatás.) 100 lei: Müller Vilmos Beltiug, Weisz József Beltiug, Konya Irén Nagyszében, dr. Nagy Endre Nagenyed, Vajda Mihály Viisoara, Kulhavay Ferenc Kovászna, dr. Boros György Kolozsvár, dr. Czifra Kálmán Nagyvárad, Faragó István Szászváros, dr. Kabró Béla Nagyvárad, dr. Szentkirályi Samu Kolozsvár, Bálint József Kolozsvár, Vajda Márton Marosvásárhely, Tasnádról: Szonogh József, Orbán Mihály, Hubka Károly, dr. Thury Kálmán Nagyvárad, Kovács István Marosvásárhely, Bálint Vilmos Tomesti, Déli Hírlap Temesvár, Láng János Kálmánd, Marosvásárhelyről: Adorján Gábor, dr. Káldébé Kálmán, Takács Maul, dr. Schmidt Béla, dr. Szilágyi János, dr. Szilágyi Olivér, dr. Sebes Jenő, dr. Fekete Gyula, dr. Balázs Béla, dr. Telegdy Márton, Csiky László dr. Kovácsy, Breckner Vilmos, dr. Horváth Jenő, Csiky Emil, Kovács Andor, Kóváry József, Vidder Andor, Nagy István, dr. Trombitás József, Ritz Antal, Nagy Jenő, Fololeán Márton, Duducz István, dr. Ropper Hugó, Csont Testvérek, Jarose Béla, dr. Bodola Ferenc, özv. dr. Telegdy Istvánné, Száva József, Várad Árpád, dr. Szakács Sándor, Szántó János, Révész Rezső, özv. Benkő Lászlóné, dr. Számél Zoltán, Közhasznú Takarékszövetkezet, dr. Biro István, Apor Józsefné, Elekes Béla, Gyalui gyógyszerész, dr. Kovács Temesvár, Kelemen Imre Sepsiszentgyörgy, Guráth Albert Kolozsvár, Csutak Ferenc Hátszeg, dr. Boros A. Temesvár, dr. Biro Sándor Sacueni, Holstein Gyula Dés, dr. Imreh Samu Kézdivásárhely, Céh Károly Nagykároly, Telekény Ferencz László Marcella Kolozsvár, Dósa István Maroshevíz, Hirsch Rudolf Székelyudvarhely, dr. Farkas Miklós Petrozsény, László Iván Etéd, dr. Kolosy Márton Déva, Kies Vilmos Brassó, Szabó Józsefné Nyárádszereda, Mischlinger Miklós Szászrégen, Reményi Sándor Kolozsvár, Molnár Gyula Nagenyed, Hexner Béla Kolozsvár, Bocasányi Márton Nagysomkut, Leguma Rt. Arad, Aradról: Casa Industria și Comertul, dr. Parecz Béla, Kálmán Lajos, Molnár Lajos, Niermayer Ferenc, Plaesi de Josról: Hitelszövetkezet, Fogyasztási Szövetkezet, Benzé Béla, Miklós Marton, gróf Pallavicini Károly Új-Arad, Janka Jenő Arad. (Folytatjuk.)

Regény ujdonságok:

Bágyi: A kiválasztottak, kötve . . .	173 lei
Tóth: Pénztár 9—2-ig, kötve . . .	202 "
Foster: Amerika álma, füzve . . .	148 "
Kenneth: Eszaknyugati átjáró I. II. füzve . . .	297 "

A százeveses omnibusz kiállítása

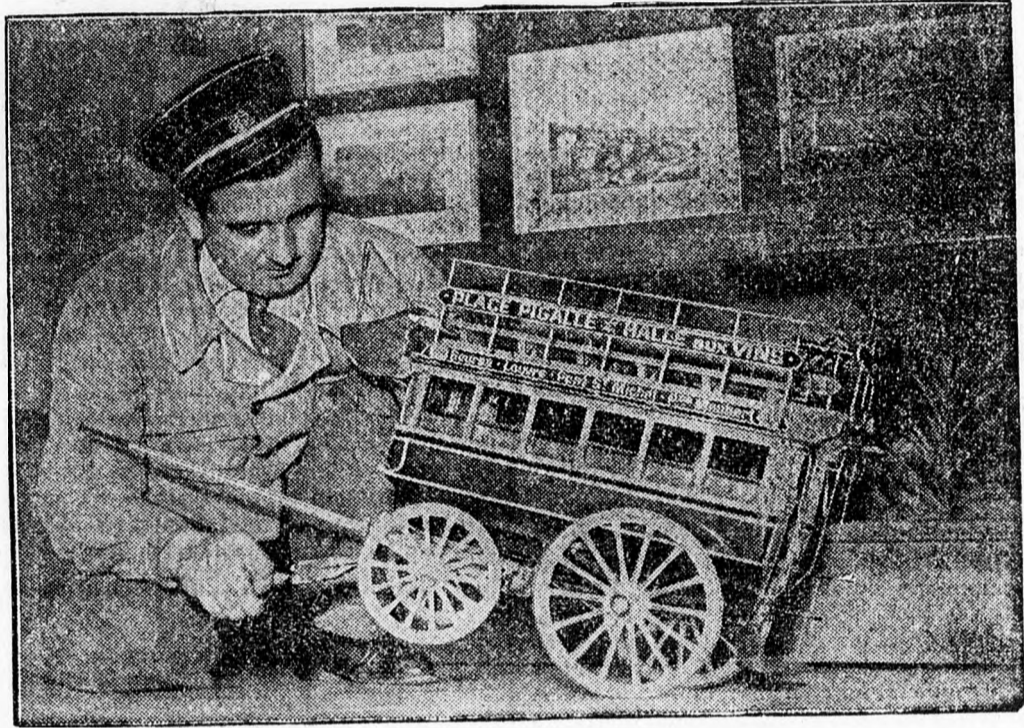
Nemrégiben érdekes közlekedési kiállítás nyílt meg Párizsban, amelyen a ma már szinte teljesen feledéshemertült omnibuszok kis modelljeit is bemutatatták.

Vajjon, ki emlékszik még — néhány öregebb ember kivételével — azokra az idillikus időkre, amikor nem vesztettül száguldó gépkocsik, lármás villamosok és benzinbűzt árasztó autóbuszok bonyolították le a nagyvárosok felszaporodó forgalmát, hanem csendesen gördülő lovasút és — omnibusz. A járművek közt is hódítva előretörő technika fejlődése előbb a lovasutat küldte műzeumba. — A világháború előtt még Budapesten, a Margit-szigeten is járt lovasút, az alsó és felső sziget között. Egész élmény volt rajta utazni. Az autóbuszok aztán kiszorították a lovasutat is s ma már csak Krudy Gyula édes-bús ro-

lyan volt, mint valami kisebb méretű vasúti kocsi. A múlt század közepén a tetejét is kiépítették utasok számára s hátul keskeny, kanyargós vaslépcsőn lehetett oda felkapaszkodni.

Az omnibusz először Párizsban, Bécsben és Londonban lett népszerű. Amikor az első omnibuszok megjelentek a világvárosok boulevardjain, egyszerre „sikk” lett az omnibuszon való utazás. Az omnibuszok tetejét elegáns közönség foglalta el: mint egykorú képeken látni, virító napernyők között cilinderes urak szorongtak s széles mozdulatokkal üdvözölték a kocsiközön elrobogó hölgyismerőseiket. Aztán hosszú időn át csak dolgoik után siető polgárok és munkások utaztak omnibuszon s „elegáns” világi fel nem ült volna rájuk.

Budapestre a nyolcvanas évek elején vonult be az omnibusz. Főleg az Andrásy-úton, a ligetbe

mantikus regényeiben lehet olvasni róla.

Az omnibusz tovább bírta az életirapot. A háború első éveiben még jártak omnibuszok Budapesten, főleg a Gizella-tér és az Iparcsarnok között, az Andrásy-úton végig és a Lánchídon át Budára, a Déli vasútig. Húsz év előtt azonban már Pesten se lehetett omnibuszt látni, a gyorsjárású autóbuszok rohama elől kénytelen volt nyugalomba menni. A régi Gizella-tér (ma Vörösmarty-tér) ódon palotáival eltűntek az omnibuszlovak is, amelyek Kugler cukrászdája előtt várták a felváltást. Az ódon paloták helyén felhőkarcolóok nőttek és az előkelő világ Gerbaud-ba jár s autóbuszok dübörögnek a Dorottya-utca és a Lánchíd felé.

Elmúlt a romantikus kor és a múlt század jellegzetes nagyvárosi közlekedési eszköze, az omnibusz — most kiállítási tárgy lett Párizsban, ahol egykor a legnépszerűbb alkalmatosság volt.

Az „Ember tragédia” halanstere jut az ember eszébe, ahol a homokbasüppedt századok fenekéjében kitérő példányai között Keppler csilágvizsgáló teleszkópja és — íme, az omnibusz is ott látható. Mivel minden ilyen emlékkiállítás egy-egy embertagédiabeli phalansteri múzeumra emlékeztet.

Amde mit mesélne a modern Phalanster ősz Tudósa az utókornak — az omnibuszról? Alighanem a következőket:

Az ember mindig vágyott a távolság legyőzésére. Az ókorban lóháton, bivalyfogaton, tevén, elefánton igyekezett elérni távoleső helyeket, majd felfedezte a víziutak előnyeit, szárnyat adott a bárkának s kocsit elé fogta a lovakat. Aztán, ahogy fejlődtek a nagy városok, úgy nőtt az egyes kerületek közötti távolság. A postakocsikból előbb városi bérkocsik lettek, aztán rávezette az embereket ez a közlekedési eszköz — alighanem az angol Mailkoah mintájára — az omnibusz megalkotására. Eleinte kétoldalt nyitottak voltak az omnibuszok, aztán a vasúti kocsik formájára zárt szekrényrendszert építettek és egy-egy omnibusz

és Buda távolibb vidékeire járt. Az Alagút előtt rendszeren elébe fogtak még két lovat, hogy az elkedő pályán elbírják húzni a terhes alkotmányt.

Húsz évvel ezelőtt szörnyű katasztrófa történt a Lánchíd közelében. Utasokkal teli omnibusz dőcögött a Dorottya-utca felé és amikor a vilamos sínekre ért, az Akadémia felől rohogó villamos teljes erővel belerohant és az omnibusz izzépporrá tört. Az utasok nagyrésze igen súlyos sérüléseket szenvedett.

Ez a baleset megadta a haldokló pesti omnibusz-forgalomnak is a kegyelemdőfést. Kivonták a forgalomból s autóbuszok vágatató szörnyetegei váltották fel a csendesen ügöző omnibuszlovakat, amelyek ilyenkor, tavasszal húzták a leg több terhet. Kirándulók, ligetekbe, vasutakhoz igyekezők serege özlönlötte el egykor az omnibuszokat s a kocsikozókat is színessé tették a zörgő, himbálózó, furcsa alkotmányok.

Mindennek már vége.

Degas és Manet párizsi képei őrzik az omnibuszok romantikáját s a németek egykor nagy-elterjedtségű folyóirata a „Moderne Kunst” színes képmellékletei. Talán egy-két múlt századbéli regényben is szó esik az omnibuszról, melyen a párizsi és bécsi polgár családostól rándult ki a Boisba, vagy a Tiergartenbe.

A romantika az omnibuszsal együtt lomtárba, sőt múzeumba került s régi regények lapjain dohosodik.

Ma az embernek se romantikára, se omnibuszra nincs ideje.

H. Ö.

A nagyváradai mozgóképszínházak mősora:

APOLLÓ: DALOL A TAVASZ.

CORSO: ANDALUZIAI ÉJSZAKÁK.

DORIAN: AZ ALARCOS EMBER. II-ik rész.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Bellődon: Egész évre 900, fél évre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: dr Sulyok István.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt szél, változó felhőzet, több helyen eső és zivatar, a hőmérséklet alig változik.

A PÉNZÜGYIGAZGATÓSÁG FELHÍVÁSA.

Nagyvárad. Saját tud. A Pénzügyigazgatóság ismételtén közli az adófizetőkkel, hogy mindazok, akik hátralékos adóikat május 15-ig kifizetik 5 százalékos kedvezményben részesülnek. Azok pedig, akik május 15-ig kifizetik ideig adójuk teljes összegét, azoknak 7 százalékos engednek el adójából.

Május 25-én ül össze Nagyváradon az adófelbontási bizottság. Saját tud. Saját tud. Az adófelbontási bizottság május 25-én délután 5 órakor ül össze először. Azokat a feleket, akik adójukat megfellebbezték, a bizottság meg fogja idézni. A bizottság egyébként tárgyalásait a II. emelet 34. számú helyiségben tartja a pénzügyigazgatóságon.

RENDELKEZÉSI ÁLLOMÁNYBA HELYEZTEK ALEXANDRU LICIUT, A BUCURESTI ÍTÉLŐTÁBLA VOLT FŐELNÖKÉT. Bucurestiből jelentik: Iamandi igazságügyminiszter előterjesztése Öfelsége a királyi dekretumot írt alá, amely május 9-én rendelkezési állományba helyezi Alexandru Liciut, a bucaresti ítéltábla főelnökét. A miniszteri előterjesztés indoklása a következőkben ismerteti az előzményeket: A romani törvények vizsgálóbírája az eddig lefolytatott eljárás során súlyos gyanúkat talált Alexandru Liciu, a bucaresti ítéltábla elnöke terhére, aki a romani megyei Recea község község C. Ionescu nevű lakosát még 1938. augusztus 2-án úgy megverte, hogy az néhány nap múlva a romani kórházban behalt sérüléseibe. A vizsgálóbíró kiadta a letartóztatási parancsot Alexandru Liciu ellen, amit a romani törvények ez év május 8-án jóvá is hagyott.

Zürichi zárlat. Párizs 11.78 háromnegyed, London 20.83 egynegyed, Newyork 44.4 tizenöt-tizenhatod, Brüsszel 75.74, Milánó 23.41, Amsterdam 238.80, Berlin 178.60, Szófia 540, Prága 15.20, Varsó 83.75, Belgrád 10, Bucuresti 325.

GÖRING VEZÉRTÁBORNAGY FÖLDKÖZI TENGERI UTAZÁSA. Berlinből jelentik: A külföldi sajtóban különböző találgatások láttak napvilágot Göring vezértábornagy magánjellegű földközi tengeri útjával kapcsolatban. A Német Távirati Iroda jelentése szerint Göring san-remo-i tartózkodása után a Hamburg—Amerika hajózási társaság régebbi meghívását fogadta el és a társaság egyik motoros hajójának földközi tengeri útján vesz részt. A vezértábornagy jelenleg az egyik motoros hajón tartózkodik a nyugati földközi tengeri partok mentén. Göring a legközelebbi napokban valamelyik olasz kikötőből visszatér Berlinbe.

Kállay Miklós:

Báthory István

Balanyi György bevezető tanulmányával, térképpel, műmellékletekkel. — Ára füzve 247 Lei, kötve 342 Lei.

Báthory István életének megoldására csak Kállay Miklós vállalkozhatott, ki Jókaira emlékeztető gazdag aradásu fantáziájával hiánytalanul átéli Báthory gazdag és szövevényes életének minden meglepő, új fordulatát. Olyan történelmi film pereg le előttünk, melynek minden jelenete új értékkel és felismeréssel gazdagítja a mai nemzedék életét.

Dante kiadás.

DR SOLYOSÁN ILLÉS HALÁLA. (Arad.)

Súlyos csapás érte Solyosán Magdát, a színházlátogató erdélyi közönség kedvenc primadonnáját. Edesapja Solyosán Illés dr., volt aradi árvászeki elnök, s ügyvéd 70 éves korában Aradon elhunyt. Solyosán Illés Nagykárolyban született, s a jogakadémiát Nagyváradon végezte el. Tanulmányai elvégzése után állami szolgálatba lépett, s Aradon az árvászek elnöke lett. Ettől a tisztségétől 1919-ben vált meg s azóta ügyvédi tevékenységet folytatott. Egy esztendeje betegeskedett. Természetesen súlyosbította egészségi állapotát leányának, Solyosán Magdának szerencsétlensége is, akit mint ismeretes közel egy esztendővel ezelőtt súlyos gépkocsi szerencsétlenség ért Olaszországban, s akinek állapotáról még ma is aggasztó hírek érkeznek a budapesti szanatóriumból. Az elhunyt három gyermeke, köztük dr Solyosán László a pécsi egyetem titkára gászolják.

* A nagyszebeni „Sancta Ursula” leánynevelő intézet vakációs német-nyelvi kurzusra és üdülés-re felvevő 20 katolikus fiatal leányt. A kurzus tart július 1—augusztus 1-ig. Program: délelőtti órák német nyelv, francia nyelv, gépírás és kézimunka, délután alkalom kirándulásra a város szép környékére, fürdőkre Ocna-Sibiului sósfürdőiben.

MÁRIA-NAP NAGYVÁRADON. A várad katolikus hívek a Mária Kongregációk közreműködésével május hó 14-én, vasárnap Mária-napot tartanak. Reggel 8 órakor a váradolási plébániatemplomban szentmise, közös áldozás és fogadalommegújítás lesz. Délután fél 5 órakor a Katolikus Kör nagyeremben díszünnepélyt tartanak. A műsor-számokat a b. Margit kongregációja, a Kis Teréz kongregációja, a papnövendékek ének-kara és a Katolikus Legényegylet Liszt Ferenc Ének- és Zenekara adja elő. Ünnepi beszédet mond dr Pacsay János. Az ünnepélyt a Kongreganista és Királyhímnusz fejezi be. Az ünnepélyre minden katolikus hivatalos, beléptidij nincs. Az ünnepély után a katolikus közönség a plébániatemplomba vonul, ahol a gyermekek megáldásának szertartását végzik és a májusi ájtatosság zárja be a Mária-napot.

Sutziu Alexandrut nevezték ki Bihar- és Mármaros megye bírósági felügyelőjévé. Nagyvárad. Saját tud. Az igazságügyminiszterium csütörtökön délelőtti hivatalos értesítést küldött a nagyváradai táblához, hogy az elhunyt Dobos Alexandru táblai elnök helyébe Sutziu Alexandru táblabíró-t nevezték ki. Sutziu Alexandru a kinevezés értelmében a biharmegyei és mármarosmegyei igazságügy fórumok legfőbb felügyelője lesz.

XII PIUS PAPA arcképe szép kiállításban, nagy alakban, kartonra nyomva megjelent. Portóval együtt mindössze 30 lei. Megrendelhető lapunk kiadóhivatala után is.

KÉT TENGERSZÁZ AZ OROSZLÁN KARMAI KÖZÜL MENTETT KI EGY GYERMEKET. Portsmouthból jelentik: Különös esemény színhelye volt a napokban a portsmouthi állatkert. Egy gyermek egészen közelment az oroszslánok ketrecéhez és az egyik oroszslán a rácson keresztül megkapta a gyermek egyik lábát és berántotta magához a ketrecbe. A vérfagyasztó látvány annyira megrémítette az állatkert látogatóit, hogy mindenki elfelejtkezett róla, hogy a gyermek segítségére siessen. Míg végre két tengerszáz kivált az ámuló tömegeből és botokkal támadtak az oroszslánra. Az oroszslán nyolc percen át ellenállt a botütéseknek, de az egyik ütés, amely a koponyáján talált, oly erős volt, hogy az oroszslán királya megtántorodott és kiejtette szájából az alélt gyereket, akit azután a tengerszázok kivették a ketrecből.

A nagyváradai ésszturisták május 17—20. napjain kirándulást rendeznek Brassó és környékére, 75 százalékos vasúti kedvezménnyel. Résztvevni óhajtok jelentkezését kérjük Mocsáry Sándor íróép-üzletében (Nagyvárad, Bdul Regele Ferdinand 13.), vagy a Macabi Otthonban (Heyman udvar), hol mindennemű felvilágosítást készséggel megadnak.

Temetések. Major Ferenc építész 61 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése tegnap délután volt. — Özv. Bocca n. n. é. szül. Modorán Silvia 69 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése tegnap volt. (Erdélyi „Concordia”)

Özv. Müllern Viktorné szül. Pap Pirocska a kórházban meghalt. Temetése május 10-én volt Nagyváradon az olasz temetőben. — Pap Margit 26 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése május 11-én volt a közpórház halottas házából a Rulikovezky-temetőbe. (Caritas)

SULYOS TAMADÁS EGY ERDŐÖR ELLEN. Nagyvárad. Saját tud. Az elmúlt napokban súlyos támadás érte Györki János erdőőrt, aki a nagyváradai római katolikus püspökség kárdói erdőjén teljesít szolgálatot. Almamező községbeli lakosok, akiket az erdőőr több ízben falopáson fogott, az este sötétjében meglettek az erdőn át hazafelé tartó erdőőrt és nagy kövekkel valósággal megkövezték. Az egyik kő kiütötte az erdőőr szemét, aki nyomban megvakult. Az erdőőr védekezni sem tudott a támadói ellen, mert már hetek óta feyver nélkül kénytelen szolgálatot teljesíteni. A támadás után a támadók eltűntek a sötétség leple alatt. A megvakult erdőőr, miután magához tért, fától-fáig tapogatózva elvanszorgott lakásáig, ahonnan másnap reggel a biharmegyei kórházba szállították és ápolás alá vették. Az almamezői csendőrség megindította a nyomozást a tettesek kézrekerítésére.

A Sasok-Vultur Turista Egyesülete folyó hó 14-én reggeli 7 órai indulással Vadul lui Carol—Révre rendez kirándulást. Indulás a szokott helyről Piata Mihai Viteazul. Részvételi díj tagoknak 75 és vendégeknek 85 lei. Jelentkezések az egyesület helyiségében, Nagyvárad, Str. Lazar Aurel 14, Gyenge István órák és ékezeserésznél, Str. Alexandri és Mocsári írógépkereskedésében, Bulv. Regele Ferdinand.

Uj magyar tízpengősök. Budapestről jelentik: Május 10-ikével új 10 pengős kerül forgalomba Magyarországon. A tiszta fehér papíron nyomtatott bankjegy képe zöld és sötétlila színben van nyomva. A bankjegy baloldalán Magyarország védaszonya látható, karján a kis Jézussal, jobboldalán Szent István lovaszobra. A jelenleg forgalomban levő tízpengős bankjegyeket november 30-ig bevonják.

POLGÁRI BÍRÓSÁG ÍTELKEZIK A HOLBAN UTCAI SZERENCSETLENSÉG ÜGYÉBEN. Nagyvárad. Saját tud. Megírtuk, hogy a Holban utcai szerencsétlenség vádlottait és ügyiratát a nagyváradai ügyészség átküldötte a kolozsvári katonai törvényszékhez, mert úgy találta, hogy az ügyben a katonai törvényszék az illetékes. A kolozsvári katonai törvényszék csütörtökön értesítette a nagyváradai ügyészséget, hogy a szerencsétlenség polgári bíróság elé tartozik, ezért, a vádlottakat és az aktacomót visszaküldte Váradra. A szerencsétlenség ügyében így a nagyváradai bírói fórumok ítélnének.

Felhívás az építészekhez. A nagyváradai Építőiparosok Szövetsége felhívja a diplomás és elismert építészeket, építőmestereket, kőművesmestereket, ácsmestereket, kisközműveket és kisácsoskat, hogy az 1939. évre szóló névjegyzékbe való felvétel végett jelentkezzenek a nagyváradai város-háza II. emelet 2. számú szobájában az alábbi sorrendben: május 11-én A—D, 12-én E—H, 13-án I—K, 15-én L—N, 16-án O—S, 17-én T—Z betűig. Az érdekeltek a következő iratokat tartoznak magukkal vinni: 1. Állampolgársági igazolvány. 2. Személyazonossági igazolvány. 3. Diploma vagy mesterkönyv. 4. Iparengedély.

Belföldi sporteredmények

Az UDR legyőzte a Ripensiat

Szerdán érdekes bajnoki forduló bonyolítottak le A) ligában. Meglepetés bőven akad: a resicai UDR Temesváron legyőzte a Ripensiat, a Kinizsi pedig Nagybanynán a Kárpát FC-t. Aradon az AMTE biztosan nyert a Rapid FC felett. A Venus leadott egy pontot, de már ez sem befolyásolja bajnokságát.

Temesvár: UDR—Ripensia 3:1 (1:0).

Nagybanyna: Kinizsi—Kárpát FC 1:0 (0:0).

Kolozsvár: Victoria—Tricolor 1:0 (0:0).

Bucuresti: Sp. Studentesc—Gloria 2:1 (0:1).

Arad: AMTE—Rapid FC 4:1 (2:0).

Bucuresti: Juventus—Venus 1:1 (1:0).

B) ligában

Aranyosgyéres: Sodronyipar—Törekvés 2:1 (1:0).

Marosvásárhely: Monopol—Crisana 3:2 (2:2).

Piski: TMAC—CFR Piski 3:0 (2:0).

Gyulafehérvár: Unirea MV—Crain Iovan 2:1 (1:1). Meglepetés.

Craiova: Rovine Grivița—Minerul 1:1 (0:0).

Nagyszeben: HTV—Mures 1:1 (0:0). Meglepetés.

Kerületi bajnokságról

Nagyvárad: Kolping—NSC 1:1.

LEGUJABB

Megegyeztek az angol-román gazdasági szerződés alapelveiben

Nyolcmillió font áru for almi hitel Románia részére.
A román pénzügyminiszter Rómában

Londonból jelentik: A pénzügyi lapok értesítése szerint Anglia és Románia megegyezett az új kereskedelmi szerződés alapelveiben. Sir Frederik Leits-Ross valószínűleg még a csütörtöki nap folyamán előzetesen aláírja az egyezményt. A *Financial Times* szerint Románia ötmillió font fegyverkezési hitelen kívül hárommillió font póthitelt kap nyersanyagok, főként fém és gyapotfonal vételére. A lap szerint már Londonba érkezett a román katonai

küldetés, hogy feladja a fegyverrendeléseket. A fegyverkezési hitel kamatlába hat százalék. A kamatláb mérsékléséről szóló hírek alaptalancok. További hitelek nyújtására az angol parlament felhatalmazása szükséges.

Rómából jelentik: *Constantinescu* pénzügyminiszter csütörtök reggel nyolc órakor megérkezett Rómába. Fogadtatására megjelent a pályaúvaron *Thaon di Revel* pénzügyminiszter és több más előkelőség.

A jugoszláv kormányzóherceg fogadtatása Nápolyban

Jugoszlávia megmarad a Balkánszövetségben

Nápolyból jelentik: Az olasz uralkodó és Pál kormányzóherceg, valamint Mussolini és kíséretének Nápolyba érkezése alkalmával a város ünnepi díszet öltött. Mussolini a *Triest* nevű cirkáló fedélzetén fogadta az uralkodót és vendégét. Délután fél tíz órakor gördült be a pályaúvarra az udvari különvonat az olasz és jugoszláv himnusz hangjai mellett. A pályaúvaron a trónörökös fogadta az érkezőket a kormány több tagja és a helyi előkelőségek je-

lenlétében. Amerre a menet az öböl felé vezető úton elhaladt, a tömeg lelkesen ünnepelte uralkodóját és magas vendégét.

Rómából jelentik: Az egyik olasz lap szóvá teszi azt a Párizsban terjesztett hírt, hogy Pál jugoszláv kormányzóherceg késznek mutatkozik volna otthagyni a Balkán-szövetséget. Ezzel szemben úgy római jugoszláv körökben, mint olasz részről tiszta föltevésnek minősítik ezt a híradást.

Mussolini csatlakozik az öthatalmi értekezlet tervéhez

Hitlerrel is távbeszélőn megbeszélést folytatott a terv érdekében. A Vatikánból továbbra is cáfolják az értekezlet kezdeményezéséről szóló híradásokat

Londonból jelentik: A *Daily Mail* római tudósítója szerint Mussolini csatlakozik a pápa kezdeményezéséhez, hogy a danzigi kérdés megoldására öthatalmi értekezletet hívjanak össze. A lap úgy tudja, hogy Mussolini ebben az ügyben távbeszélő-megbeszélést folytatott Hitlerrel és közölte vele, hogy helyesli az öthatalmi értekezlet egybehívására vonatkozó gondolatot. A lap szerint a Szentszék valamennyi fővárosból, ahol a nunciaturák eljárak a kormányoknál, a kezdeményezésre kedvező választ kapott.

Budapestről jelentik: Az *Uj Nemzedék* vatikáni értesítése szerint a pápa kezdeményezéséhez fűzött valamennyi fantasztikus találgatás elesik, mert a Szentatya csupán diplomáciai úton érdeklődött az államok vezetőinél, hogy lehetséges volna-e békés uton elintézni a konfliktust. Nem tudnak arról se, hogy béke-enciklika készülne. XII. Pius pápa áldozócsütörtökön foglalja el a lateráni bazilikában Róma püspökének a székét. Lehetséges, hogy ezalkalommal újabb szöveget intéz a világ népéhez. Arról azonban, hogy ez mit fog tartalmazni, egyelőre semmit sem tudnak.

Tisztul a helyzet az angol-orosz megbeszélések körül

Chamberlain alsóházi beszéde eloszlatta a félreértéseket.
Halifax Genfben találkozásra hívta Molotovot

Moszkvából jelentik: Az angol-orosz megbeszélések során felmerült félreértésekről Moszkvában nem lehet felvilágosítást kapni. Diplomáciai körök úgy vélik, hogy már az is eredmény, hogy ennek a félreértésnek fennállását nyilvánosságra hozták és némi világosságot vetítettek az eléggé bonyolult tárgyalásokra.

Londonból jelentik: A kormány külügy bizottsága szerdán este ismét összeült és áttekintve a nemzetközi helyzetet. Politikai körökben az a benyomás uralkodik, hogy a légkör megjavult és

a különböző tárgyalások haladása meggyorsítható. Londonban érdeklődéssel várják a Szovjet választ, remélve, hogy Chamberlain szerdai nyilatkozata eloszlatja a tárgyalások során fölmerült félreértéseket. Céloznak arra, hogy lord Halifax külügyminiszter Genfben a népszövetségi tanács ülése alkalmából az angol-szovjet tárgyalásokról is tanácskozzon fog Szovjetország képviselőjével, aki esetleg Molotov vagy Potemkin lesz.

Londonból jelentik: Az *Information* hírszolgálati iroda megbízható helyről úgy értesül, hogy

Halifax külügyminiszter szerdán délután táviratokat intézett Molotovhoz és meghívta hétfőre Genfben. Ebből a tényből valamint az angol sajtó csütörtök reggeli rendkívül kimerítő közléseiből tájékozott körökben arra következtetnek, hogy Anglia Genfben okvetlen meg akarja kötni az angol-szovjet szerződést.

Argentínában tilos a külföldi pártok működése

Buenos Airesből jelentik: A kormány törvényjavaslatot készít, mely megtiltja Argentínában külföldi politikai pártok működését.

Az alexandretti szandzsák csatlakozni akar Törökországhoz

Istanbulból jelentik: Az alexandretiai Szandzsák (Hatai) elnöke törökországi látogatásáról visszatérve kijelentette, hogy országa nem fogja tűrni, hogy elszakítva maradjon a török anyaországtól. A továbbiakban közölte, hogy a török köztársaság elnöke legközelebb látogatást tesz a Szandzsákban.

Braziliában kötelezővé tették a portugál nyelvet a templomi prédikációkra

Rio de Janeirolól jelentik: Müller Loránd, itteni német származású protestáns lelkészt letartóztatták, mert vonakodott portugál nyelven prédikálni. Hasonló okból Brazília több városában is letartóztattak több német papot és három ukrán lelkészt.

Freud professzor könyvet irt arról, hogy Mózes nem volt zsidó eredetű

Bécsből jelentik: Freud professzor „*Der Mann Mozes und die monotheistische Religion*” című könyvében azt írja, hogy Mózes tulajdonképpen nem zsidó volt, hanem egyiptomi és Akhnaton faraónak, Tutankhamen apjának tiszta napimádó vallását vette át. Ebből az egyiptomi vallásból keletkezett később az egy Isten hívő zsidó vallás. A könyv nagy feltűnést keltett, annál is inkább, mert Freud könyve előszavában, melyet még az osztrák uralom alatt írt, kijelenti, hogy ezt a művét csak halála után engedni kiadni.

Apróhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

udvari lakás: 2 szoba, előszoba, konyha, kamara, június 1-től, — Nagyvárad, Str. Bratianu 61. szám.

Utcai

kétszobás, előszobás lakás, mosókonyhával, azonnalra kiadó. Nagyvárad, Strada Mihail Sorbul 11. szám.

Kiadó

június hó 1-re 1 kétszobás, konyha, gangos lakás és két egy-szobás, konyha lakás. Nagyvárad, Str. Axente Sever 13. szám.

Kétszobás

utcai lakás mellékhelyiségekkel együtt június 1-re kiadó. Vajna, Nagyvárad, Holban-u. 22.

Kiadó

3 szobás utcai fürdőszobás lakás augusztus hó 1-re. Nagyvárad, Str. Andrei Mureșanu 3.

Különféle

szavanként 3 lei

Cserépkályhák

javitását, átrakását, szabadalmazott rendszerrel készíti Besenyői kályhás, Nagyvárad, Str. Rosiorilor 15-a.

Allást kecs

szavanként 1 lei

Kaucióval

rendelkező 34 éves hádogos és szerelő, román nyelvtudással, elvállal-na gondnoki, inkasszói, vagy más bizalmi állást vidékre is. „Bizalom” jellegére.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Üzleti

redőny, ajtóval, tokkal eladó. Érdeklődni Nagyvárad, Tichindeal-utca 11. szám. Jancsó.